БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 92 (16.782). | 21 апрель 1977 йил, пайшанба | Баҳоси 2 тийин.

Суратда: Ҳафиз Асадни кузатиб қолиш пайти.
ТАСС — ЎзТАГ телефотоси.

ОКТЯБРНИНГ МУЗАФФАР БАЙРОҒИ ОСТИДА

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ

Шундай ўлкалар ҳам бўладики, улар бутун халқ ва давлатларнинг яхлит бир тарихини, авлодлар босиб ўтган жуда катта тарихий йўлни улкан кўзгу сингари ўзида мужассамлаштиради. Кўҳна ва айни пайтда энг навқирон Самарқанд ана шундай ўлкалардан бири.

Бу қадимий ўлка ўзининг кўп минг йиллик тарихида жуда кўп воқеалар шоҳиди бўлди. Аммо у чинакам бахт-иқболни, чинакам саодатни фақат Советлар замонида, совет халқининг қардошлик оиласида топди. Бу бахтни Самарқанд меҳнаткашларига Улуғ Октябрь бахш этди.

Ҳозир Самарқанд области байроғида Ленин ордени порлаб турибди. Давримизнинг энг олий мукофоти маҳорат ва меҳнатсеварликни анъана қилиб олган, улкан яратувчилик ишини ўз бурчи ва вазифаси деб билган область меҳнаткашларининг тарихан қисқа давр ичида экономика ва маданиятни ривожлантиришдаги ҳиссаси учун тақдим этилди.

Самарқанд области Коммунистик партия раҳбарлигида, совет халқининг дўстона оиласида КПСС XXV съезди белгилаб берган тараққиёт йўлидан илдам олға бормоқда. Буни ҳозир область меҳнат коллективларида эришилаётган кундалик ютуқлардан ҳам кўриш мумкин. Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги олдидан республикамиз областларига бағишлаб берилаётган навбатдаги туркум мақолаларда Самарқанд области меҳнаткашларининг ана шу яратувчилик иши тўғрисида ҳикоя қилинади.

ҚАРДОШЛИК ОИЛАСИДА

Б. РАҲИМОВ,
Ўзбекистон КП Самарқанд область комитетининг биринчи секретари

ҚОН-ҚАРДОШЛИК, кўп миллионли совет халқининг метиндек дўстлиги, ленинча интернационализм ғояларига умрбод содиқлик бизнинг давримиз руҳи ва характерини белгилаб берадики, Коммунистик партиямиз доно раҳбарлигида эришилган барча ғалабаларимизнинг бош негизи бўлмиш бу дўстликнинг бениҳоя илҳомлантирувчи ва ташкилотчилик кучи мамлакатимиз босиб ўтган олтмиш йиллик катта йўл кўзгусида яна бир бор ёрқин акс этмоқда. Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги чўққисида туриб биз бугунги зафарларни ҳам, улкан келажакни ҳам яққол кўриб турибмиз, бутун совет халқи, шу жумладан кўҳна ва навқирон Самарқанд тарихи СССР халқларининг яхлит бир дўстлиги йилномасидан иборат эканлигини қалбдан чуқур ҳис этмоқдамиз.

«Олтмиш йил одамнинг ўртача умридан камроқдир, — деб таъкидлаган эди ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездига Ҳисобот докладида. — Лекин шу вақт ичида мамлакатимиз асрларга тенг келадиган йўлни босиб ўтди». Дарҳақиқат, ана шу олтмиш йил давомида бутун мамлакатимиздаги каби Самарқанд диёрида ҳам ажойиб ўзгаришлар рўй берди. Коммунистик партия раҳбарлигида, кўп миллатли мамлакатимиз халқлари ва аввало улуғ рус халқи кўрсатган қардошларча ёрдам туфайли областимиз дўстлик ва қардошлик заминида теран илдиз отиб, қисқа давр ичида феодал патриархал муносабатлардан социализм сари катта сакраш қилди.

Биз 1924 йил май ойини фахр билан эсга оламиз. Шу йил, шу ойда Туркистон Компартиясининг VIII съезди, Ўрта Осиёда миллий чегараланиш ўтказишни маъқул топди. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг ташкил топиши ўзбек халқи ҳаётида улкан воқеа, унинг иқтисодий, сиёсий ва маънавий жиҳатдан қад ростлашини таъминлаган партиямиз ленинча миллий сиёсатини амалга оширишнинг муҳим шарт-шароити бўлди. Самарқанд шаҳри 1925 йилдан 1930 йилгача пойтахт сифатида ёш социалистик республиканинг мустаҳкамланиши ва тараққиётида катта роль ўйнади.

Бутуниттифоқ Марказий Ижроия Комитетининг Раиси М. И. Калинин 1925 йил 11 февралда Самарқанд Ўзбекистон ССРнинг пойтахти деб эълон қилиниши муносабати билан Регистон майдонида бўлиб ўтган кўп минг кишилик митингда шундай деган эди: «Менинг Россия Коммунистик партияси билан бир жон, бир тан бўлган Самарқанд область ташкилоти ҳам бу партиянинг марказий ташкилоти унинг зиммасига юклаган вазифани шараф билан бажаради, деб истак билдиришимга ва шунга умид боғлашимга ижозат бергайсиз. Бу ташкилот бу вазифани бажарибгина қолмай, балки унинг бажарилишига ўзининг бутун ғайрат-шижоатини, ўзининг бутун куч-қувватини сарф қилади, Коммунистик партияга ҳамиша хос бўлиб келган ҳаммаики олижанобликлар, соф виждонликларни сафарбар қилади».

1905 — 1906 йилларда алоҳида ячейкалардан ташкил топган область партия ташкилоти йиллар оша ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланиб, ўсиб ва улғайиб, ўзига билдирилган ана шу ишончни шараф билан адо этди. У улкан ташкилотчи ва сафарбар этувчи куч бўлиб етишди, ленинча назарий, ғоявий ва ташкилий принципларнинг тош-метин негизида чиниқди, КПСС ва Ўзбекистон Компартиясининг жанговар ва тобланган отрядларидан бирига айланди. У ўзи босиб ўт[illegible] гуллашиб, уларнинг меҳнат ва сиёсий онги[illegible]ни ошириш ҳақида доимо жонкуярлик қилди. Ўзининг асосий диққат-эътиборини қишлоқ хўжалиги, саноат, транспорт ва алоқани ривожлантириш, соғлиқни сақлаш, халқ маорифини ташкил этиш каби ижтимоий-сиёсий ва иқтисодий проблемаларни муваффақиятли ҳал этишга қаратди. Ўз сафларини ғоявий ва ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлаш масалаларига, хотин-қизларни том маънода озод қилишга ва уларни жамиятимизнинг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлиб қолишига жиддий эътибор берди, область коммунистлари ва барча меҳнаткашларни пролетар интернационализми, мамлакатимиз барча халқларининг бузилмас қардошлиги ва абадий дўстлиги руҳида тарбиялади.

Социалистик ютуқларнинг мустаҳкамлиги ва ҳаётийлиги, совет халқлари интернационал дўстлигининг ҳақиқий кучи Улуғ Ватан уруши йилларида катта синовдан ўтди. Областимиз меҳнаткашлари ҳам кўп миллатли совет халқлари қатори социализм ишига, улуғ Ленин партияси ишига чексиз содиқлигини намоён этди. Ватан шарафи ва мустақиллиги учун курашда қаҳрамонлик, жасорат ва мардлик намунасини кўрсатди. Юртдошларимиздан кўпларининг қаҳрамонлиги ҳукуматнинг юксак мукофотлари билан тақдирланди. 42 киши Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлди. Самарқандликлар Ватан учун курашларда ҳалок бўлганлар хотирасини абадийлаштирмоқдалар. Уларнинг шарафига шаҳар ва районларимизда кўпгина Шуҳрат монументлари ўрнатилган.

Урушдан кейинги йилларда область партия ташкилоти меҳнаткашларнинг куч-ғайратини областнинг ишлаб чиқарувчи кучларини ҳар томонлама ривожлантиришга қаратди. Саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданиятнинг ҳамма соҳаларида ажойиб ютуқлар қўлга киритилди.

Доҳий В. И. Ленин 1921 йилда Самарқанд меҳнаткашларига йўллаган телеграммасида миллий ўлкаларни илғор, ривожланган ўлкага айланишини орзу қилган эди. Эндиликда биз областимиз худди ана шундай ўлка бўлиб қолганлиги тўғрисида фахр билан гапира оламиз. Урушдан кейинги йилларда областимиз саноати тараққиётининг даражаси анча ўсди. Замонавий техника ва технология билан қуролланган 122 та янги йирик корхоналар қуриб ишга туширилди.

Совет ҳокимияти йилларида ялпи саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 80 баравар ўсди. Ҳозир область саноат корхоналарида бутун Ўзбекистон ССРда ишлаб чиқарилаётган ялпи маҳсулотнинг 13 проценти тайёрланиб, республикада учинчи ўринни эгаллаб турибмиз. Областимиз маркаси қўйилган қишлоқ хўжалиги техникасига, радиоприёмник ва телевизорга эҳтиёт қисмлар, пахта тозалаш саноати учун ускуналар, рўзғор холодильниклари, лифт ва кондиционерлар, киноаппарат ва овоз ёзиш аппаратлари, минерал ўғитлар, олтингугурт кислотаси, пахта толаси, ипак газламалар, чарм, консерва, чой, вино, тамаки ва бошқа маҳсулотлар сифатлилиги билан мамлакатимизнинг турли районларидан ташқари 45 дан ортиқ чет мамлакатларда ҳам шуҳрат қозонган.

Шаҳарларимиз, район марказлари ва қишлоқларнинг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб бормоқда. Область партия ташкилот[illegible]лар яратиб бериш мақсадида зарур чораларни кўрмоқда. Бу вазифаларнинг муваффақиятли ҳал қилиниши шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш даражасини бир-бирига яқинлаштириш ва қишлоқда турмуш маданиятини янада ошириш билан бирга қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ташкил этишни такомиллаштириш, халқ хўжалигининг бу муҳим тармоғини малакали ишчи кучлари билан етарли таъминлаш учун зарур шарт-шароитларни вужудга келтириш имконини бермоқда.

Капитал қурилиш кенг қулоч ёймоқда. Ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, Самарқанд области улкан қурилиш майдони бўлиб қолди. Агар саккизинчи беш йилликда қурилиш учун капитал маблағ сарфлаш 531.9 миллион сўмни ташкил этган бўлса, тўққизинчи беш йилликда 773.8 миллион сўмга етди. Бу рақам ўнинчи беш йилликда яна ҳам катта кўрсаткичларни ташкил қилади. Тўққизинчи беш йилликда областимизда рўзғор холодильниклари, чинни заводи, аммофос ишлаб чиқарувчи химия комплексининг биринчи навбати, Жомбой ун комбинати, Ингичка, Лангар, Зармитон конлари, Нурота, Каттақўрғон, Советобод ва Хатирчи районларида мармар ва гранит қазиб чиқазиладиган янги карьерлар ҳамда Ғозғонда мармарни қайта ишлаш корхонаси ишга туширилган эди. Бу қурилишлар ўнинчи беш йилликда ҳам қизғин давом эттирилмоқда. Самарқанд суперфосфат заводида аммофос комплексининг иккинчи навбати қурилмоқда. Бу йирик комплекс 1978 йилда ишга туширилади.

Ленинча миллий сиёсат тантанаси, совет халқларининг метиндек мустаҳкам дўстлиги ва қардошлиги меваларини қишлоқ хўжалигида эришилган натижаларда ҳам кўриш мумкин. Улуғ Октябрь революциясига қадар область қишлоқ хўжалигида 110 минг ҳўкиз ва от билан, ҳеч қандай техникасиз деҳқончилик қилинган ва барча деҳқончилик ишлари қўлда бажарилган бўлса, ҳозир областимиздаги мавжуд 123 та колхоз ва 58 та совхоз 18 мингта трактор, 2500 дан кўпроқ пахта териш машиналари, кўплаб дон комбайнлари ва бошқа хил техника воситаларига эгалар. Областимизда механизатор ва инженер-техник ходимларнинг катта армияси етишиб чиқдики, улар қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида тубдан революция ясадилар. Айниқса, коммунистларнинг «Қишлоқда яшайсанми, техникани эгалла!» деган чақириғи кенг қўллаб-қувватланди. Ҳозир колхоз ва совхозларда 27000 механизатор, 2000 га яқин қишлоқ хўжалиги мутахассислари меҳнат қилмоқда.

Деҳқончилик ва чорвачилик замонавий техника, мелиорация ва химияга асосланганн сабабли қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш йил сайин кўпайиб бормоқда. Ўтган олтмиш йил ичида областда пахта ҳосилдорлиги 5 баравар, пахтанинг ялпи ҳосили 25 баравар кўпайди. Айниқса, кейинги ўн йил ичида область пахтачилиги тез суръатлар билан ривожланди. Ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилида мамлакатимиз Самарқанднинг 540 минг тонна «оқ олтин»ини қабул қилиб олди. Пахта ҳосилдорлиги 1970 йилдаги 24 центнердан 1976 йилда 31 центнерга етди. Областда бу кўрсаткичлардан ўзиб кетган хўжаликлар жуда кўп. Ҳозир областда ҳар йили етиштирилаётган пахта ҳосилининг қарийб 60 проценти машиналарда йиғиб-териб олинаётгани область партия ташкилотининг ва коммунистларнинг бу соҳада белгиланган барча тадбирларни изчиллик билан амалга ошираётганлигини кўрсатади.

Область партия ташкилоти пахтачилик билан бир қаторда қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини ҳам тез суръатлар билан ривожлантиришга, дон, сабзавот, полиз маҳсулотлари, тамаки, пилла етиштиришни кўпайтиришга эътибор бермоқда. Бу соҳада, айниқса, кубанликлар бошлаган ташаббус кенг ёйилаётгани муҳим роль ўйнамоқда. Самарқанд тупроғида ҳозир бутун Ўзбекистондаги жами боғ ва токзорларнинг бешдан бир қисми жойлашган. Область қишлоқ меҳнаткашлари республикамиз бўйича етиштирилаётган доннинг 20 процентини, картошка ва сабзавотнинг 17 процентини, тамаки ва майизнинг ҳаммасини, қуруқ меванинг 12 процентини, узумнинг 42 процентини етказиб бермоқда.

(Давоми иккинчи бетда).

Туроб ТЎЛА.

САМАРҚАНДГА

Қуёш қўнади тонгдан Чорсув қуббаларига,
Паррандалар мисоли тараб қанотларини.
Сув сачрайди тонг билан Регистон барларига,
Чини-тар қилиб дуркун ҳиёбон гулларини!
Жилоларида бир кашф!
Зиёларида бир кашф!

Қуёш қўнади тонгдан меҳмонхона тўшига,
Ўйнаб панжараларда мусичалар мисоли.
Назаримда, бу шаҳарнинг афсонавий бешиги
Солланиб турар гўё кўз-кўз қилиб висолин!
Карашмасида бир кашф!
Ва нашъасида бир кашф!

Кўҳна Регистон гарчи мўйсафид, нураб турар,
Қувваи жозибаси асрларга эмас сир.
Кулиб кўзини қисиб, мўртини бураб турар
Кўксарой тепасига қўнган оппоқ театр!
Маҳобатида бир кашф!
Саховатида бир кашф!

Тонгда кириб бораман Самарқандга ҳар сафар
Фақат тонгда. Ва лекин илғолмайман тунини.
Навоий ғазалидек сеҳри ғамзали шаҳар,
Шаффоф шарорасида ўтади унинг куни!
Шарорасида бир кашф!
Таронасида бир кашф!

Туни йўқ бу шаҳарнинг обидалар кўркидан,
Обидалар зийнати — бири қуёш, бири ой!
Тун ёқалаб ўтади уни, чиқиб эркидан,
Феруза қуббаларга ўчакишмай ҳойна-ҳой!
Санъат рамзида бир кашф!
Шуъла базмида бир кашф!

Данғиллама, муҳташам янги гўзал қасрлар
Камалакдек рангго-ранг кучоғи доираси.
Давом этади гўё одат бўлган асрлар —
Кўҳна қасрлар билан мағрур мушоираси!
Мушоирада бир кашф!
Бу доирада бир кашф!

Саодат деган буюк обидалар сафбаста,
Ишчи муҳофазаси, фахри баҳси фараҳбахш!
СамДУ обидасига ҳатто олам ҳавасда,
Ҳавас қилса ярашиқ, у қалбларга солур нақш!
Фараҳбахшида бир кашф!
Фахри, баҳсида бир кашф!

Ҳуснобод ва фараҳли адл, фаол кўчалар
Юрти соҳибларининг ярашади бахтига!
Социалистик шаҳар бу бахти тахт Ленин назар,
Шукрона айтиб яшар бахтин олтин тахтига!
Бахти, аҳдида бир кашф!
Олтин тахтида бир кашф!

Пахтасининг фахри бор деҳқонининг баҳрида,
Катта йўлда уфқни олган катта кемаси!
Бу сарбасар пахтанинг долға-долға наҳрида,
Севгисига мушарраф ошиқлар замзамаси!
Баҳри фахрида бир кашф!
Пахта наҳрида бир кашф!

Пахта экади деҳқон сағрига қуёш қўниб,
Мева пишади дув-дув қадим Боғишамолда.
Нони Осиё келар саватларни тўлдириб,
Бўйи тутади элни. Бу эл шундай камолда!
Дала-даштида бир кашф!
Дашти гаштида бир кашф!

Тинмай югурар йўллар, йўллар меҳнаткаш йўллар
Замон юки бўйнида бамисоли зўр дарға!
Бир пиёла чой тутиб белингга бўлар мадор,
Аҳмаджон ака қурган киравериш қўналға!
Замон забтида бир кашф!
Инсон кафтида бир кашф!

Шарафобод Самарқанд, коммунистик қароргоҳ,
Бепоён юртимизнинг шарқий соҳибжамоли!
Мирзо Улуғбек топган юлдуз каби бир нигоҳ,
Озод башар истаги, зарҳал орзу, хаёли!
Хаёл учун бир кашф!
Башар мадҳида бир кашф!

МАМЛАКАТ БЎЙЛАБ САФАРГА ЧИҚДИ

Араб Социалистик уйғониш партияси Бош секретари, Сурия Араб Республикаси Президенти Ҳафиз Асад 20 апрелда Москвадан мамлакат бўйлаб сафарга чиқди. У Сурия Араб Республикаси партия-ҳукумат делегациясига бошчилик қилиб расмий дўстона визит билан СССРда меҳмон бўлиб турибди.

Ҳафиз Асад билан САР делегациясининг аъзолари Киев ва Тбилисида бўладилар.

Сурия Араб Республикаси ва Совет Иттифоқининг давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромидаги самолёт зинапояси олдида Ҳафиз Асадни КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико кузатиб қолдилар.

Учиш майдонида қуролли кучлар уч тури — пиёда аскарлар, учувчилар ва денгизчиларнинг фахрий қоровули саф тортиб турди. Л. И. Брежнев билан Ҳафиз Асад совет жангчилари сафи олдидан ўтдилар. Сурия Араб Республикаси билан Совет Иттифоқининг давлат гимнлари ижро этилди. (ТАСС).

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

Араб Социалистик уйғониш партиясининг Бош секретари, Сурия Араб Республикасининг Президенти Ҳафиз Асад 19 апрелда КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукумати шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорний, А. Н. Косигин, А. А. Громико, Б. Н. Пономарев ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Раисларининг ўринбосарлари, СССР министрлари, СССР Давлат комитетларининг раислари, бошқа расмий кишилар бор эди.

Сурия томонидан зиёфатда Сурия партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари ҳозир бўлдилар.

Зиёфат вақтида Ҳафиз Асад ва Н. В. Подгорний дўстона қадаҳ кўтариб, нутқ сўзладилар.

(ТАСС).

ҚАРШИДА В. И. ЛЕНИН ҲАЙКАЛИ ОЧИЛДИ

ҚАРШИ, 20 апрель. (ЎзТАГ). Бугун В. И. Ленин туғилган куннинг 107 йиллиги арафасида бу ерда меҳнаткашларнинг улуғ йўлбошчиси, Коммунистик партиянинг ва жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг асосчиси ҳайкали тантанали вазиятда очилди. Ҳайкал шаҳарнинг марказий майдонига ўрнатилган.

В. И. Ленин ҳайкали очилишига бағишланган митингга шаҳар ва атроф-теваракдаги районларнинг меҳнаткашлари, революция ветеранлари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг намояндалари тўпландилар.

Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари Р. Ғ. Ғойибов кириш нутқи сўзлаб, митингни очди. Қарши тикувчилик фабрикасининг моторчи-тикувчиси, КПСС XXV съездининг делегати Р. Иванушкина, Деҳқонобод районидаги «СССР 50 йиллиги» совхозининг бош чўпони Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Эшбоев, партия ветерани Н. Шаропов, педагогика институтининг студенти М. Саидмуродова Ленининг улуғ васиятлари амалга оширилаётганлиги, область меҳнаткашлари партия XXV съездининг тарихий қарорларини муваффақият билан бажариб, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб равишда кутиб олаётганликлари ҳақида гапирдилар.

Митингда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССРнинг давлат гимнлари янграб эшитилди. Монументдан оқ чойшаб туширилади ва гранит постаментда бронзадан ишланган ҳайкал намоён бўлади. Ёдгорлик пойига гулдасталар қўйилди.

Митингда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзоси, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони генерал-полковник С. Е. Белоножко иштирок этди.

ВИЗИТ ТУГАДИ

ПРАГА, 20 апрель. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов бошчилигидаги совет ҳарбий делегацияси бугун ЧССРга қилган расмий дўстона визитини тугаллаб, Прагадан жўнаб кетди.

Прага аэропортида делегацияни ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзолари — ЧКП Марказий Комитетининг секретари И. Кемпний, Чехия Социалистик Республикаси ҳукуматининг Раиси И. Корчак, ЧССР миллий мудофаа министри армия генерали М. Дзур, шунингдек, Чехословакия ҳарбий бошлиқлари, чет мамлакатларнинг ҳарбий атташелари кузатиб қолдилар. Кузатиб қолувчилар орасида СССРнинг ЧССРдаги элчиси В. В. Мацкевич бор эди.

* * *

Д. Ф. Устинов бошчилигидаги Совет ҳарбий делегацияси шу куни Москвага қайтиб келди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Жиззах областининг меҳнаткашлари хўжалик ва маданий қурилишда катта муваффақиятларга эришганликлари, тўққизинчи беш йиллик планини ва ўнинчи беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажарганликлари учун Жиззах области Ленин ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
20 апрель, 1977 йил.

Суратда: Самарқанд шаҳрининг бугунги қиёфаси.
А. Тўраев фотоси.

ОКТЯБРНИНГ МУЗАФФАР БАЙРОҒИ ОСТИДА

Зарафшон водийсида жойлашган Самарқанд областининг территорияси 24,7 минг квадрат километр бўлиб, бу ерда 1 миллион 610 мингдан кўпроқ киши яшайди. Областда 6 та шаҳар ва 14 та район бор.

* * *

Совет ҳокимияти йилларида Самарқанднинг қиёфаси тубдан ўзгарди. Революциядан олдин майда ҳунармандчиликка асосланган корхоналарда қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари қайта ишланар эди. Ҳозир областда янги техника ва технология билан қуролланган 122 та йирик саноат корхонаси мавжуд. Область экономикасида машинасозлик, химия, енгил ва озиқ-овқат, маҳаллий саноат муҳим ўрин эгаллайди.

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ ЭКОНОМИКАСИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ

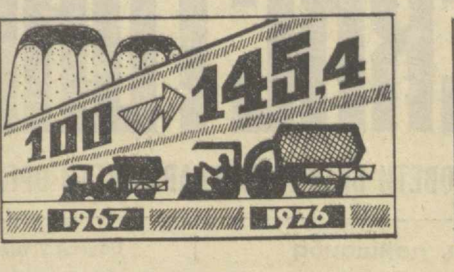

Областда ялпи пахта ҳосили етиштиришнинг ўсиши (1967 йилга нисбатан процент ҳисобида).

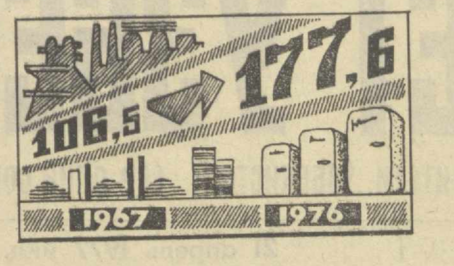

Областда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши (1966 йилга нисбатан процент ҳисобида).

Область саноатида меҳнат унумдорлигининг ўсиши (1966 йилга нисбатан процент ҳисобида).

ҚАРДОШЛИК ОИЛАСИДА

(Боши биринчи бетда).

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ихтисослаштириш ва концентрациялаш амалга оширилаётгани кам чиқим қилиб, кўп, сифатли ва арзон маҳсулот етиштириш имконини бермоқда. Бундай ихтисослаштириш халқ селекционерлари асрлар мобайнида яратган сермаҳсул ва ширали экинлар навларини қайта тиклашимизга ҳам ёрдам беряпти. Ҳозир шу мақсадда ташкил этилган Хатирчи районидаги «Учқора» совхозида узумнинг маълум ва машҳур «Учқора», «Офтоби», Каттақўрғон районидаги «Қорадарё» совхозининг махсус бўлимида «Каттақўрғон» каби навлари кўпайтирилмоқда. Биз бу соҳадаги ишларимизни деҳқончиликнинг бошқа соҳаларида ҳам давом эттиряпмиз.

Областимизда чорвачилик илгаригидек зарбдор фронт бўлиб қолмоқда. Чорвачилик маҳсулотларини кўпайтиришга асосан бу муҳим соҳа ихтисослаштирилиб ва концентрациялаштирилиб, маҳсулот етиштириш саноат негизида ташкил этилган чорвачилик комплекслари барпо қилинаётгани натижасида эришилмоқда. Ҳозир областда 9 та чорвачилик комплекси ишлаб турибди. Уларнинг иқтисодий афзалликларини қуйидаги мисолларда ҳам кўриш мумкин. Ҳозир Каттақўрғон саноат-чорвачилик комплексида қорамолларни бир центнер семиртириш учун колхоз ва совхозларда сарфланаётган 190 сўмга қараганда 3 марта кам маблағ сарфланмоқда. Колхозлар чўчқачиликдан ҳар йили 1 миллион сўмга яқин зарар кўришар эди. Чўчқачилик комплекслари барпо қилингач ўтган йили бу соҳадан 600 минг сўм фойда олинди. Қўйларни бўрдоқига боқиш ва қоракўлча етиштириш комплекси ўтган йили 400 минг сўм фойда кўрди. Бу ерда саноат асосида йилига 35 минг дона қоракўлча тайёрланмоқда. Бу комплекс СССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари Виставкасида қатнашиш ҳуқуқини олди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети область партия комитетининг қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ихтисослаштириш ва концентрациялаш ҳамда чорвачиликни саноат негизига кўчириш соҳасидаги тажрибасини маъқуллаб қарор қабул қилгани область чорвачилигини интенсив ривожлантиришда айниқса муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда.

Халқ хўжалиги ишлаб чиқариши барча тармоқларининг комплекс ривожланиши область экономикаси ва маданий қурилишининг янада ўсишига ва мустаҳкамланишига ёрдам бермоқда. Самарқанд меҳнаткашларининг маънавий ва маданий ҳаётида туб ўзгаришлар бўлди. Маданият том маънода гуллаб-яшнади. Ҳозир областда 4 та профессионал театр, 430 дан кўпроқ клуб, маданият уйлари ва саройлари ишлаб турибди. XX аср бошларида социологлар Туркистон халқини маърифатли қилиш учун юз йиллаб вақт талаб қилинади, деб каромат қилган. дарҳақиқат аҳолиси ёппасига саводсиз бўлган биргина бизнинг областимизда ҳозир 7 та олий ўқув юрти, 50 га яқин техникум ва ҳунар-техника билим юртлари, 1032 та умумтаълим мактаблари бўлиб, уларда ярим миллиондан кўпроқ ёшлар билим олмоқда. Самарқанд республиканинг иккинчи илмий маркази бўлиб қолди. Бу ерда бир неча илмий муассаса ишлаб турибди. Кўп минг сонли илмий ва илмий-педагогик ходимлар, жумладан 80 фан доктори ,1200 дан кўпроқ фан кандидатлари ижодий меҳнат қилмоқдалар. Областимиз олимлари фундаментал фанларнинг кўп соҳаларида — биология, медицина, қоракўлчилик, ветеринария, археология, боғдорчилик, ирригация-мелиорация ва бошқа соҳаларда катта-катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Фан халқ хўжалигининг барча соҳаларига тобора кенгроқ жорий этилмоқда, бевосита ишлаб чиқарувчи кучга айланмоқда.

Олтмиш йил мобайнида биз эришган бу муваффақиятлар доно ленинча миллий сиёсат амалга оширилгани, СССР халқларининг ҳаёт синовидан ўтган мустаҳкам дўстлигининг натижаси, ўртоқ Л. И. Брежнев айтганидек, турмуш тарзимизнинг ёрқин қирралари бўлмиш чинакам коллективизм ва ўртоқлик, мамлакатдаги барча миллатлар ва халқларнинг кундан-кунга мустаҳкамланиб бораётган жипслиги, дўстлиги, бизни кучли, бардам қилаётган маънавий соғломлик натижаси бўлмоқда.

Бу фактлар кўп нарсадан далолат беради. Аввало кадрларнинг, айниқса ўрта бўғин кадрларнинг сифат составини яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш область партия ташкилоти ишидаги бош масала бўлиб қолганлигини кўрсатади. Партия ташкилотлари кадрларни танлаш ва тарбиялашда уларнинг замон талабларини нечоғли яхши ҳис қилиши, вазифаларни чуқур англай билиши, экономика асосларини, техникани яхши эгаллаши, сиёсий жиҳатдан саводли бўлишига алоҳида эътибор бермоқда. Бугунги кунда халқ хўжалигининг моҳир раҳбарларидан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати Бобошер Шовқиев, Шамси Назаров, Герасим Анпилогов, Отақул Ҳусанов, Жониқул Юсупов ва бошқа кўпгина кишиларнинг номлари Самарқанддан бошқа жойларда ҳам маълум. Биз уларнинг КПСС XXV съезди ва партия Марказий Комитетининг октябрь Пленуми қарорлари асосида меҳнат коллективларини ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга, ўнинчи беш йиллик планларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этиш борасидаги бой тажрибаларидан унумли фойдаланмоқдамиз.

Партия ташкилотлари ўнинчи беш йиллик учун белгиланган вазифаларни амалга оширишда социалистик мусобақанинг катта ташкилотчилик ва сафарбарлик кучидан оқилона фойдаланмоқдалар. Область меҳнаткашларининг деярлик ҳаммаси Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш ҳаракатига қўшилган. «Сафимизда қолоқлар бўлмасин», «Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига — 60 зарбдор ҳафта», «Маҳсулот сифатига — ишчи кафолоти» каби ташаббуслар кенг ёйилди. Улуғ Октябрь юбилейи шарафига оширилган мажбурият олган «Гелион» заводи коммунистларининг ташаббуси кенг қулоч ёйди. 26 Боку комиссари номли шойи тўқиш фабрикасининг тўқувчиси Флюра Мирзахонованинг бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажариш юзасидан олган мажбурияти область партия комитети томонидан маъқулланди. Бундай ташаббускорлар ҳар бир корхона ва ташкилотда бор. Улар кўрсатаётган фидокорлик ҳамма учун ибрат кучи бўлиб қолмоқда. Партия ва ҳукуматимиз фидокорона меҳнатлари ва ишлаб чиқаришни ривожлантиришда эришган муваффақиятларини тақдирлаб бир қатор корхона ва хўжаликларни кўчма Қизил байроқ билан мукофотлади.

Самарқандликларнинг ўнинчи беш йиллик учун белгилаган режалари катта. 1980 йилга келиб саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 1,5 миллиард сўмга, ялпи пахта етиштириш 600 минг тоннага етказилади. Йил сайин маҳсулот ишлаб чиқариш 9 процентдан кўпайтириб борилади. Деҳқончилик, чорвачилик, капитал қурилиш ва бошқа соҳаларда ҳам ана шундай ўсишга эришилади.

Қўйилган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилиши учун курашда коммунистлар шахсий намуна кўрсатмоқдалар. Улар ўзлари яхши ишлабгина қолмай бошқаларнинг ҳам ана шундай унумли ва сифатли меҳнат қилишлари учун ғамхўрлик қилмоқдалар. Коммунистга хос бундай фазилат ҳар бир меҳнатчининг кундалик фаолиятида акс этиб турибди. Партия ташкилотларининг жанговарлиги, коллектив ўртасидаги тарбиявий ва ташкилотчилик роли ошиб бормоқда. Ҳозир область партия ташкилоти составида 2 та шаҳар ва 3 та шаҳар-район, 14 та қишлоқ район партия комитетлари, 1784 та бошланғич партия ташкилотлари бор. Улар область меҳнаткашларини КПСС XXV съезди қарорларини изчил амалга оширишга, ўнинчи беш йиллик план-топшириқларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этмоқдалар. Партия ташкилотлари ишида ижодий изланиш ва ташаббускорлик тобора ривожланиб бормоқда. Улар КПСС XXV съезди минбаридан зўр куч ва илҳом билан жаранглаб эшитилган «Совет кишилари — шуни биладиларки, қаерда қийинчиликлар бўлса шу ерда коммунистлар олдинги сафда бўладилар. Совет кишилари шуни биладиларки... коммунистлар уларни доғда қолдирмайдилар. Совет кишилари шуни биладиларки, партия бўлган жойда муваффақият бор, ғалаба бор!» деган катта ишончга амалий иш билан жавоб бермоқдалар. Ленин орденли Самарқанд области коммунистлари ва барча меҳнаткашлари партиямиз олға сурган вазифаларни шараф билан бажариш ва Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар.

ЭСДАЛИКЛАР, ТААССУРОТЛАР

...Бу ерда гўё қадимий цивилизация билан озод қилинган халққа бахт келтирган янги социалистик воқелик бирга қўшилиб кетгандек. Сизларда мен энг аввало меҳнат кишиси бахт-саодати ҳақида доимий амалий ғамхўрлик қилинаётганини сездим.

Роберт ЛОНГЕ,
Карл Маркснинг набираси.

* * *

...Буларнинг ҳаммаси ленинизм, интернационализм ва халқлар дўстлиги буюк ҳаётбахш кучининг намунасидир. Сиз ўзингизнинг улуғвор тарихий ютуқларингиз билан, тинчлик ва инсоният тараққиётининг таянчи — улуғ Ватанингиз билан ҳар қанча фахрлансангиз арзийди.

Анжела ДЭВИС,
америкалик жамоат арбоби, коммунист.

* * *

...Самарқанд фақат ўз тарихи билангина эмас, ҳозирги даври билан ҳам, саноатдаги ва қишлоқ хўжалигидаги тараққиёти билан ҳам бойдир... Унинг порлоқ келажаги Ўзбекистон ва бутун Совет Иттифоқи равнақида катта одим бўлади.

Ж. ПОМПИДУ,
Франциянинг собиқ президенти.

* * *

Самарқанднинг қадимий маданий ёдгорликлари қанчалик ажойиб бўлмасин, уларни маданият ва санъат соҳасида яққол акс этиб турган ва эришилган ютуқлар билан чоғиштириб бўлмайди. Биз бахтли халқни, ҳақиқий халқлар дўстлигини кўрдик. Бу дўстлик назарий эмас. Бу амалдаги социализмдир. Совет Ўзбекистони — социализм қураётган халқлар учун ҳақиқий маякдир.

Хорст БРАШ,
ГДРнинг жамоат арбоби.

* * *

Ўзбекистонга бориб Самарқандда бўлмаслик ажойиб имкониятларни қўлдан бой бериш демакдир. Тошкент ҳаётнинг ўзи бўлса, Самарқанд — унинг қўшиғи.

С. ГАЦЕВА,
Болгар журналисти.

ЧЎЛҚУВАРЛАР ШАҲРИНИНГ КЎРКИ

Кейинги тўрт-беш йил ичида чўлқуварлар шаҳри — Қаршининг ҳусни-жамоли бекиёс ўзгариб кетди. Уч-тўрт та энсиз тор кўчадан иборат эски Қарши замонавий социалистик шаҳарга айланди. Кенг ва обод кўчалар бўйлаб саф тортган кўп қаватли бинолар шаҳарга ўзгача чирой бағишлаб турибди. Барча қулайликларга эга бўлган 5 та микрорайон қурилиб фойдаланишга топширилди.

Шаҳарнинг эски қисмида ҳам катта ўзгаришлар рўй берди. Тор кўчалар бош план асосида кенгайтирилди. Кўплаб уй-жойлар, маъмурий бинолар, болалар муассасалари, умумий овқатланиш корхоналари қад кўтарди. 20 минг томошабинга мўлжалланган стадион, сузиш ҳавзаси ва бошқа маданий-маиший объектлар шаҳар ҳуснига-ҳусн қўшмоқда. Эски шаҳар этагида бунёд этилган автовокзал йўловчилар хизматида.

Қарши республикамизнинг индустрлашган шаҳарлари сафидан жой олмоқда. Бу ерда Ўрта Осиёда энг йирик тегирмон ва ғалла маҳсулотлари омбори ишга туширилди. Деворбоп материаллар комбинати, сопол қувурлар заводи, пиво заводи, атторлик фабрикаси каби ўнлаб саноат корхоналари фойдаланишга топширилди.

Темир йўл вокзалидан Қашқадарё кўпригигача 8 километр масофадаги марказий Ленин кўчасини катта хиёбонга қиёс қилиш мумкин. Кўчанинг икки четига кўп йиллик гуллар экилган. Пиёдалар учун мўлжалланган йўлкаларга эса арча ва чинор дарахтларининг қуюқ соясидан офтоб тегмайди.

Кейинги пайтда марказий кўчани кесиб ўтувчи янги Карл Маркс проспекти барпо этилди. Мазкур проспект келажакда областнинг маъмурий маркази бўлиб қолади. Тўрт йил муқаддам область партия комитетининг муҳташам биноси фойдаланишга топширилган эди. Эндиликда область ижроия комитетининг беш қаватли биноси ҳам фойдаланишга топширилди. Унинг шундоққина ёнида «Каршистрой» бошқармасининг етти қаватли биноси қад ростлаяпти. Бинодан сал нарида минг ўринли кинотеатр бор. Худди шу кўчада область театрининг янги биноси қуриляпти. Карл Маркс проспекти темир йўл устидан ўтган бир километрлик осма кўприкка туташиб кетган.

Карл Маркс проспектининг бошланиш қисмидан каттагина бетон канал оқиб ўтади. Уни шаҳарликлар Улуғ Ватан урушида совет халқи қозонган ғалабанинг 30 йиллиги нишонланадиган кунларда қуриб битказишган эди. Канал ёз ойларида иқлимни юмшатиб, 60 гектарлик маданият ва истироҳат боғидаги гул ва дарахтларни, хиёбонларни оби-ҳаёт билан таъминламоқда.

Канал билан область партия комитети биноси оралиғидаги саҳнда 10 гектарлик майдон вужудга келтирилди. У темир-бетон плиталар билан қопланиб, майдон атрофига анвойи гуллар экилди, фавворалар ўрнатилди. Майдоннинг марказида эса доҳий В. И. Лениннинг бронзадан қуйилган салобатли ҳайкали қад кўтариб турибди. У тошкентлик ҳайкалтарошларнинг лойиҳаси асосида Украинада тайёрланди. Ёдгорликнинг баландлиги 18 метр бўлиб, тагида гранит ва мармар плиталардан барпо этилган трибуналар, трибуналарнинг тагида эса меҳмонлар учун дам олиш хонаси қурилди. Қарши шаҳри меҳнаткашлари бу майдонни «Доҳий В. И. Ленин номидаги майдон» деб аташга қарор қилдилар. Энди меҳнаткашларнинг байрам намойишлари мана шу салобатли майдондан ўтади.

«Каршистрой» бошқармасининг 2-қурилиш-монтаж бошқармаси ва 13-трест қурувчилари майдонни безатиш, мўътадил иқлимни таъминлаш учун каттагина тадбирларни амалга оширдилар. Ҳайкалнинг икки чеккасида пролетариат доҳийлари К. Маркс ва Ф. Энгельс, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоларининг портретлари ўрнатилди. Йирик бетон плиталарга СССР ва иттифоқдош республикаларнинг герблари акси туширилди. 15 метр баландликка металл ҳарфлар билан ёзиб қўйилган «КПССга шон-шарафлар!» сўзлари узоқдан кўзга ташланиб туради.

Ҳа, чўлқуварлар шаҳри кун сайин жамол очмоқда. Бу ерда ҳар куни бир янгилик куртак ёзади. Шаҳар аҳолиси ҳам қисқа вақт ичида 42 минг кишидан 100 минг кишига етди.

Қаршининг келажаги янада порлоқ. Қарши яқин йиллар ичида янада ободонлашиб, ҳавас қилса арзугидек шаҳар ҳуснини олади.

П. ГАДОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОЛМОС ҚИРРАЛАР

Совет турмуш тарзи

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» АНКЕТАСИ САВОЛЛАРИГА ПАХТАЧИ РАЙОНИДАГИ КАЛИНИН НОМЛИ КОЛХОЗ РАИСИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ДЕПУТАТИ, СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ БОБОШЕР ШОВҚИЕВ ЖАВОБ БЕРАДИ.

1. Октябрь инқилоби янги дунё тарихини бошлаб берганлиги шак-шубҳасиздир. Октябрнинг 60 йили ичида ҳаётингизда юз берган унутилмас уч воқеани сўзлаб берсангиз!

2. Сиз совет кишисининг қайси фазилатларини, унинг фаолиятидаги қайси хусусиятларни алоҳида мамнуният билан қайд этасиз ва қайси иллатлардан қутулишимиз керак деб ўйлайсиз!

3. Октябрь меваси бўлган совет турмуш тарзининг барқарор куч-қудратини қандай изоҳлайсиз!

1. Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейи назаримда тарихнинг шундай бир рамзий чўққисики, бу даврда босиб ўтилган сермазмун ва зафарли йўл ҳам, қилган ва қилаётган ишларимиз ҳам, келажакнинг порлоқ манзили ҳам яққол кўриниб туради. Олтмиш йил мобайнида халқимиз амалга оширган ишлар миқёсидан ҳайратга тушган дунё «Совет мўъжизаси» деб атаган улкан парвозимиз ҳам беҳад бахт-иқболимиз кўзгусида томчида қуёш акс этганидек кўриниб турибди. Октябрь инқилоби ва ундан кейин ўтган йиллар ҳаммамизнинг ва ҳар биримизнинг тақдиримизда ўчмас излар қолдирди. У бахш этган бахт ва иқбол шундай теран, шундай чексиз-қирғоқсизки уни сўз билан изоҳлаш қийин. Ҳаётимизда нимаики ўзгаришлар бўлган бўлса ҳамма-ҳаммаси ана шу Октябрь шарофатидан ва у бахтиёр ва бахтли яшаш учун берган чинакам ҳуқуқ шарофатидан.

Сермазмун ҳаётимиз воқеаларга жуда ҳам бой. Аммо инсон ҳаётида шундай воқеалар ҳам бўладики, у энг яхши хотира сифатида унинг қалбида бир умр унутилмас бўлиб муҳрланиб қолади. Бундай воқеалар ишимизга, фаолиятимизга, ҳаётимизга илҳом беради, завқ-шавқ бахш этади.

Мен учун ана шундай воқеалардан бири мустақил ҳаётга илк бор кириб борганим бўлди. Механизаторлик касбини эгаллаб биринчи марта чигит экканим куним ҳамон эсимда. Ўша куни устозим ва кейинроқ партия аъзолигига кандидатликка ўтишим учун рекомендация берган Туроб Номозов, ҳозир район совети ижроия комитетида раис бўлиб ишлаяпти, механизаторлик касбининг тимсол калитини бера туриб бахт-иқбол тилаган эди.

Мустақил меҳнат, умумколлектив ишига шу йили қўшган озму-кўпми ҳиссам, етиштирилган мўл ҳосилдан деҳқонларга хос ғурурланиш ҳисси менда ўз касбимга бўлган меҳрни янада кучайтирди. Шундан бери ва ҳатто мени тарбиялаб камол топтирган коллектив ўзига раҳбар қилиб сайлаганидан кейин ҳам ўзим севган иш — чигит экиш, ғўза парвариши ва айниқса ҳосил-йиғим теримида шахсан актив иштирок қилмоқдаман.

Бизнинг жамиятимизда ҳақиқий бахт меҳнатдан, фақат меҳнатдан келади. Ҳалол меҳнат қилган киши сира кам бўлмайди. Уни эл эъзозлайди, доим ҳурмат-эътиборда сақлайди. Партия ва ҳукуматимиз озми-кўпми қилган меҳнатимни тақдирлаб кўксимга икки марта Ленин ордени ва Қаҳрамонлик Олтин юлдузини тақиб қўйган, кўпчилик мендай оддий механизаторни ҳурматлаб кетма-кет икки марта СССР Олий Советига депутат қилиб сайлаган ва ўзларига дарға қилиб тайинлаган экан, мен бу бахтнинг, тақдиримда рўй берган мана шу ўзгаришларнинг ҳаммасини касб-коримни ардоқлаганим, меҳнатнинг оғир-енгилини изламай уни ҳалол бажаришга интилганим, ўзимга билдирилган ишончни ҳамма вақт сидқидилдан адо қилганим натижаси бўлди, давримиз ҳаммамизга ва ҳар биримизга берган ҳақиқий бахт натижаси бўлди, деб биламан.

Турмушдаги бундай воқеалар ҳар бир совет кишисининг ,чунончи, давр талабига қулоқ солиб пахтачиликка комплекс механизацияни кенг жорий этаётган хўжалигимиздаги 300 нафар механизаторнинг ҳам ёш бўлишига қарамай умумколлектив ишига салмоқли ҳисса қўшаётган Умар Бобоқулов, Яхшибой Афғонов, Кубай Жиянов каби ўнлаб-юзлаб тажрибакор пахта усталарининг, чорвачилик миришкорларининг, соҳибкорларнинг ҳам тақдирида бор ва бўлиши мумкин. Чунки улар деҳқончилик маданиятини ошириш, оғир қўл меҳнатини комплекс механизациялаш орқали кўп ва сифатли маҳсулот етиштириш юзасидан партиямиз XXV съезди олға сурган вазифаларни амалга оширишда шахсий ибрат кўрсатаётган кишилардир. Маълумки, шахсий ибратнинг тарбиявий ва таъсирчан кучи бениҳоя катта. Колхозимизда пахта ҳосилдорлиги 1975 йилдаги 36,8 центнердан КПСС XXV съезди йилида 44,1 центнерга етган, ҳозир Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига 50 центнерлик марра сари илдам борилаётган экан мана шуларнинг ҳаммасида коммунистлар, тажрибакор пахта усталарининг ташаббускорлиги, меҳнат активлиги, шахсий ибрати, уларнинг колхозимиз барча аъзоларини ўнинчи беш йиллик план-топшириқларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этувчилик маҳорати ғоят катта роль ўйнамоқда.

Колхозимиз коммунистлари менга ишонч билдириб 1965 йилнинг илк баҳорида ўз сафларига қабул қилганликлари ҳаётимдаги яна бир унутилмас воқеа бўлдики, у менинг тақдиримда яна бир порлоқ из қолдирди. Дарҳақиқат, бизнинг давримизда совет кишиси учун доҳий В. И. Ленин номи билан боғланган Коммунистик партияга аъзо бўлишдан, ўз тақдирини давримизнинг ор-номуси, шон-шарафи ва виждони — партиямиз тақдири билан чамбарчас боғлашдан, элга, Ватанга коммунист сифатида хизмат қилишдан ортиқ бахт бўлмаса керак дунёда.

Мен мамлакатимиз тарихига катта воқеа бўлиб кирган КПСС XXIV съездида делегат бўлиб иштирок этганим билан ҳам беҳад фахрланаман. Бу ҳаётимда рўй берган энг катта ва унутилмас воқеалардан биридир.

2. КПСС XXV съезди қарорлари совет кишиси фаолияти учун асосий қонундир. Колхозимиз аъзолари съезд қарорлари асосида қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш, ҳосилдорликни ошириш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Ўтган йили давлатга 8458 тонна пахта топширдик. Колхозчиларимизнинг маданий ва маънавий турмуш даражаси анча ошди. Хўжаликнинг ҳамма соҳаларидан олинган ялпи даромад 6,2 миллион сўмга етди. Ана шу даромаднинг асосий қисми миришкор деҳқон ва чорвадорларнинг йил бўйи қилган баракали меҳнатига, тез суръатлар билан олиб борилаётган колхоз марказий посёлкаси қурилишига, қишлоғимизни ободонлаштириш ишларига ажратилди.

Ҳозир хўжалигимизда бундан ўн-ўн беш йил илгариги пахса деворли, тупроқ полли уйларни топиш қийин. Ҳар йили камида 100—120 хонадон марказий посёлкада қурилган ғиштли, полли уйларга кўчиб кирмоқда. Бир пайтлар энг бақувват хонадон патефон сотиб олганида бутун қишлоқ ва районда катта воқеа ҳисобланган бўлса, ҳозир ҳар бир хонадонда телевизор, радиоприёмник бор. Барча уйлар газлаштирилган, электр ўтказилган. 150 дан ортиқ хонадон шахсий енгил автомашинага эга. Энди булар ҳаётимизнинг оддий воқеаларидан бўлиб қолмоқда.

Давримиз талабларига монанд жуда кўп янги ва яхши фазилатлар вужудга келмоқдаки, булар социалистик ахлоқ нормаларини белгилаб бермоқда. Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун деган принцип, топширилган ишга чуқур масъулият билан қараш ва уни муваффақиятли бажаришни асосий бурч деб билиш, социалистик мулкни, жамоат мулкини кўз қорачиғидай эҳтиёт қилиб сақлаш, меҳнатсеварлик, ўзаро ҳурмат ва ёрдам, ҳалол ва поклик, муваффақиятлардан ғурурланиб кетмаслик кишиларимизга хос энг яхши фазилатлардандир.

Йўлимиз ҳамма вақт равон ва бир текис бўлмаганидек, ҳаётимизда шундай иллатлар ҳам учраб турадики, улардан қутилиш кун тартибида турган энг муҳим вазифалардан бўлиб қолмоқда. Баъзан сафимизда ўз манфаатини бошқалар манфаатидан устун қўядиган, ўз ҳузур-ҳаловати деб бошқаларнинг манфаатини, ҳузур ҳаловатини поймол қиладиган одамлар ҳам учрайди. Яна шундай ҳоллар ҳам бўладики баъзи кишилар ўзибилармонлик қилиб бошқаларнинг тажриба ва билимларидан моҳирлик билан фойдаланмайдилар фақат кўрсатма ва буйруқ бериш билан чекланадилар. Партия бундай иш ва раҳбарлик услубини қаттиқ қоралайди. Одамлар билан бирга, уларнинг орасида бўлиб, уларнинг фикр ва мулоҳазаларига қулоқ солиб ишлаш зарурлигини уқтиради. Мен ҳаётимизда ондасонда бўлса ҳам учраб турадиган ана шундай иллатларни тугатиш зарур деб биламан.

3. КПСС XXV съездида ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг Ҳисобот докладида совет турмуш тарзининг барқарор куч-қудрати ҳақида айтган қуйидаги гаплари ҳамон қулоғим остида жаранглаб эшитилиб турибди. «Чинакам коллективизм ва ўртоқлик, — деган эди у, — мамлакатдаги барча миллатлар ва халқларнинг кундан кунга мустаҳкамланиб бораётган дўстлиги, жипслиги, бизни кучли, бардам қилаётган маънавий соғломлик — буларнинг ҳаммаси турмуш тарзимизнинг ёрқин қирраларидир, воқелигимизнинг жон-танига сингиб кетган социализмнинг буюк ғалабаларидир». Менингча Улуғ Октябрнинг 60 йиллик катта ва зафарли йўлида вужудга келган ва қарор топган совет турмуш тарзини бундан ортиқ изоҳлаш қийин.

Булар Улуғ Октябрь ва ундан кейин ўтган зафарли йилларнинг илҳомбахш натижаси бўлмоқда.

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

ТАСС

ПИОНЕР ВА ЎҚУВЧИЛАРГА АТАБ

Минскда, Комсомол кўлининг соҳилида Белоруссия пойтахти пионер ва ўқувчилари саройи комплекси қурила бошланди. Саройда бир вақтда 2,5 мингдан ортиқ бола шуғуллана олади. Комплексда иккита томоша зали, устахоналари, клубхоналари ва қишки боғи бўлган тўрт қаватли асосий бинодан ташқари астрономик шаҳарча, автодром, қишки енгил атлетика манежи, ҳовуз, аттракционлар майдони бўлади.

1978 йилга борибоқ саройнинг биринчи навбати ёш минскликлар ихтиёрига топширилади.

КЎНГИЛ ИСИТУВЧИ НУР

А. Лахутий номли Тожикистон академик драма театрида Ш. Қиёмов билан М. Шерали пьесаси бўйича «Зебунисо» драмасининг премьераси бўлиб ўтди. Спектакль XVII асрнинг охири — XVIII асрнинг бошларида яшаган атоқли шоира Зебунисонинг фожиали қисмати тўғрисида ҳикоя қилади. Шоира халқ ҳуқуқи учун оташин курашчи бўлган ва шунинг учун уни жонажон диёридан қувган эдилар.

Шоиранинг образи кўпгина тожик композиторларининг, ёзувчиларини ёрқин асарлар яратишга илҳомлантирган.

Пьеса авторларидан бири, етакчи актер ва режиссер Ш. Қиёмов спектаклни постановка қилди.

ҚАДИМГИ БИНОЛАР ТИКЛАНЯПТИ

Туркманистонлик мухатассислар қадимги ғишт пишириш усулини тикладилар. Бундай усулда пиширилган ғиштлар Хоразм қадимги меъморий ёдгорликларини қайта тиклашда ишлатилади. Республиканинг шимолидаги кўҳна Урганчда шундай ишлар қилиняпти.

Ёдгорликлар орасида Тўрабекхоним мақбараси шу кунларда ҳам салобатли бўлиб турибди. Бу бино XIV асрнинг ўрталарида барпо этилган. Мутахассислар уни Ўрта Осиёдаги меъморий ёдгорликларнинг энг яхшиларидан бири деб ҳисобламоқдалар. Олти бурчакли залнинг устига диаметри 12 метрга борадиган гумбаз қўндирилган. Ранг-баранг кошинлари кишини мафтун этади.

Эндиликда шу ёдгорлик ва қадимги Хоразм давлатининг бошқа ёдгорликлари асл ҳолига келтирилади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республиканинг партия, совет, сув хўжалиги органларида кўп йиллар самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ишлар мудирлиги қишлоқ хўжалиги бўлимининг референти Вячеслав Михайлович **Романовский**ни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

ОКТЯБРНИНГ МУЗАФФАР БАЙРОҒИ ОСТИДА

1913—1976 йилларда областда ялпи саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 80 баравар кўпайди. Область саноати ҳозир бутун Ўзбекистон саноати маҳсулотларининг 13 процентини ишлаб чиқариб, республикада учинчи ўринни эгаллаб турибди. Самарқанд маркаси қўйилган маҳсулотлар мамлакатимиз районларидан ташқари, 45 та чет мамлакатларга ҳам жўнатилмоқда.

* * *

Кейинги йилларда областда лифтсозлик, чинни идишлар, рўзғор холодильниклари заводлари, қурилиш индустрияси ва пахта тозалаш саноатининг бир қатор янги корхоналари ишга туширилди.

* * *

Областда капитал маблағлар сарфлаш ҳажми йил сайин ошиб бормоқда. Тўққизинчи беш йилликда 773,8 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди. Бу саккизинчи беш йилликдагидан 1,5 баравар кўпдир. Уй-жой қурилишига асосий эътибор берилаяпти. Район марказлари ва қишлоқлар қиёфаси бутунлай ўзгарди.

* * *

Область меҳнаткашларининг моддий ва маданий турмуш даражаси кескин ошди. Буни қуйидаги рақамлардан ҳам кўриш мумкин: аҳолининг реал даромади 1,3 баравар кўпайди. Тўққизинчи беш йилликда 70 минг киши уй-жой шароитини яхшилаб олди. Жаъми 640 минг квадрат метр ҳажмда уй-жойлар қурилиб фойдаланишга топширилди. Аҳоли жон бошига чакана товар обороти 40 процент ошди. Маиший хизмат кўрсатиш 2,2 баравар, қишлоқ жойларда 2,9 баравар кўпайди.

ИФТИХОР

Алишер Навоий номидаги Самарқанд Давлат университетининг ташкил этилганига яқинда 50 йил тўлади. Шу давр ичида университет 30 мингдан кўпроқ юқори малакали кадрлар етиштириб берди. Ўқув юртининг ана шу ярим асрлик тўйи самарқандликларнинг, қолаверса, бутун Ўзбекистон меҳнаткашларининг катта байрамига айланади. Чунки бу дорилфунун шонли Октябрь инқилоби туфайли бунёдга келди, у очиб берган имкониятлар бағрида камол топди, Совет Иттифоқидаги энг йирик илм-фан, маданият масканларидан бирига айланди.

Самарқанд Давлат университети 1927 йилда ташкил этилди. Совет ҳукуматининг қарори билан Олий педагогика институти ўз ишини бошлади. СамДУ тарихи Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг фан ва маданиятни гуллатиш соҳасидаги доимий оталарча ғамхўрликларининг яққол тимсолидир.

Самарқандда биринчи олий ўқув юртининг очилишида республиканинг таниқли партия ва давлат арбоблари — Йўлдош ота Охунбобоев, Акмал Икромов, Файзулла Хўжаевлар катта ташкилотчилик ролини ўйнадилар. ЎзССР Марказий Ижроия Комитетининг Раиси Йўлдош ота Охунбобоев университет бош корпусининг пойдеворига биринчи ғиштни қўйди.

Самарқанд Олий педагогика институти дастлаб 10 илмий ходим, 65 студентдан иборат 3 факультетда иш бошлади.

Билим масканининг моддий базасини мустаҳкамлашда мамлакат ўқув юртлари, айниқса Москва ва Ленинград дорилфунунлари катта роль ўйнадилар.

1930 йилда Олий педагогика институти Ўзбекистон Давлат педагогика академиясига айлантирилди. 1932 йилга келиб унга Ўзбекистон Давлат университети (ЎзДУ) номи берилди.

1935 йилда дорилфунуннинг дастлабки қалдирғочлари — ўқишни битириб чиққан юқори малакали мутахассислар халқ хўжалиги, фан ва маданият соҳасига йўлланма олди. Ўша йилларда қабул қилинган студентларнинг 70 процентга яқини маҳаллий миллат кишиларининг ўғил-қизлари эди. Давр тақозоси билан студентлар составини тўлдириш учун университетда ишчилар факультети (рабфак), хотин-қизларнинг тайёрлов курслари ташкил этилди.

Улуғ Ватан урушигача бўлган йилларда университетнинг илмий ходимлари ўз тадқиқотлари билан Ватанимиз фанининг бир қатор соҳаларини ривожлантиришга, у ёки бу проблемани ҳал этишга муносиб ҳисса қўшдилар.

1937 йилда университетнинг ўн йиллигида Ўзбекистон ССР Марказий Ижроия Комитети Президиумининг ва Халқ Комиссарлари Советининг табриги эълон қилинди. Унда университетнинг илмий кадрлар ва юқори малакали ўқитувчилар тайёрлашда жуда катта аҳамиятга эга бўлганлиги алоҳида қайд қилинди. Урушгача бўлган йилларда университет олимлари илм-фанни ривожлантиришда, юқори малакали кадрлар тарбиялаб етиштиришда катта ютуқларга эришдилар.

Ўқув даргоҳининг айрим факультетлари базасида иккита мустақил институт (медицина ва қишлоқ хўжалиги институти) барпо этилган бўлишига қарамай, 1941 йилда ЎзДУ да 1058 студент, 42 аспирант таълим оларди. 30 та кафедрада 185 нафар профессор ва доцент ҳамда ўқитувчи хизмат қиларди.

Эндиликда университетда 63 та кафедра, 10 та факультет мавжуд. Бундан ташқари Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистонда ўрта махсус ўқув юртлари ижтимоий фанлар ўқитувчиларининг малакасини ошириш факультети, тайёрлов бўлими, 10 та проблематик ва хўжалик шартномаси асосида ишловчи лаборатория, ботаника боғи, ҳисоблаш маркази, астрономик станция, босмахона, 1,5 миллион нусха китобга эга бўлган асосий кутубхона ишлаб турибди. Университетнинг кундузги, кечки, сиртқи бўлимларида 11 мингга яқин 35 миллат вакили таълим оляпти. Билим маскани илмий-педагогик кадрларининг сони шу кунларда 618 кишини ташкил этади.

Кейинги йилларда етмишдан ортиқ илмий ходим докторлик ва кандидатлик диссертациясини муваффақиятли ҳимоя қилди. Йирик-йирик монографиялар, дарслик ва қўлланмалар нашр этилмоқда.

СамДУ илмий-текшириш ишларининг йирик марказига айланди. Бу ерда фаннинг турли соҳалари ва проблемалари юзасидан илмий-тадқиқотлар олиб борилаяпти. Университетимиз дифференциал тенгламаларнинг, сифат назариясини тадқиқ қилиш, модданинг суюқлик ҳолати физикаси, Зарафшон воҳасининг табиий бойликлари, адсорбцион жараёнлар ва табиий адсорбентлар назариясини ўрганиш бўйича танилган илмий марказ бўлиб қолди. Қишлоқ хўжалик экинлари зараркунандаларига қарши курашнинг биологик усулларининг назарий асос ва практикаси ишлаб чиқилганлиги халқ хўжалигида муҳим аҳамиятга эга. Республика медицинаси ва чорвачилигида микроэлементларнинг биологик роли ва уларни амалий қўлланиш бўйича янги далиллар олинди. Тупроқни анализ қилишнинг электрохимик методлари ва тупроқнинг ирригацион емирилишига қарши кураш бўйича тадбирлар системаси муваффақиятли ишлаб чиқилмоқда.

Олимларимиз чет элларда турли мавзуларда лекциялар ўқишмоқда, докладлар билан чиқишлар қилишмоқда. Университет социалистик мамлакатлар университетлари билан илмий, маданий алоқа қилиб турибди. Чет эл фани ҳамда маданиятининг атоқли арбобларини қабул қилмоқда.

Студентлар орасида илмий-текшириш ишлари билан шуғулланиш йилдан-йилга ортмоқда.

Биз университет илмий тўгаракларида, жамоат ишларида актив иштирок этиб, олий маълумот олган, таниқли фан ва маданият, йирик давлат ва жамоат арбоблари бўлиб етишган кишилар — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, академик О. С. Содиқов, йирик алломалар И. М. Мўминов, В. А. Абдуллаев, М. М. Мўминов, А. Т. Тўлаганов, М. Ғ. Ваҳобов, Қ. З. Зокиров, У. О. Орифов ва бошқалар билан фахрланамиз.

СамДУ КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг мамлакатда олий таълимни янада такомиллаштириш чоралари тўғрисидаги қарори муносабати билан бошланган социалистик мусобақага қўшилиб 1973—1978 йилларга мўлжалланган социалистик мажбуриятлар қабул қилди. Бу мажбуриятда КПСС XXV съезди қарорларини ҳаётга татбиқ этиш, беш йилликда, жумладан, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигида таълим-тарбия, ўқув-ўқитув, илмий-текшириш ва хўжалик соҳасида янада янги муваффақиятларга эришиш кўзда тутилмоқда.

Илмий-текшириш ишлари олиб бориб, катта муваффақиятларга эришган ёшларимиз кўп. Катта ўқитувчилар — физика-математика фанлари кандидатлари Т. Мўминов ва А. Холиқовларнинг Ерда кам учрайдиган ноёб ва қисқа яшовчи ядроларда уйғонган ҳолат квант характеристикаларини ўрганиш борасида олиб борган илмий-тадқиқотлари 1973 йилда Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотига сазовор бўлди. М. Мўминов ва Р. Усмоновлар дифференциал дискриминатор ишлари учун СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ихтиро ва кашфиётлар давлат комитетининг авторлик гувоҳномасини олишга муваффақ бўлдилар. Улар иттифоқимиздаги энг йирик илмий марказ — Дубна шаҳридаги Бирлашган ядро тадқиқотлари институти, М. В. Ломоносов номидаги Москва Давлат университети ва Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ядро физикаси институтининг етук олимлари билан ҳамкорликда нейтрон активлаштириш усули билан биологик объектлар таркибидаги микроэлементларни аниқлаш, баъзи бир радиоактив нукледларни ярим ўтказгичли детекторлар ёрдамида спектрометрлаш ва бошқа ҳозирги замон физикаси масалаларини ҳал этишда улкан муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар.

Партия ва ҳукуматимиз олий таълимни ривожлантириш тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилиб келмоқдалар. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети кўрсатмасига биноан СамДУнинг олтин тўйини — эллик йиллигини нишонлаш бўйича чора ва тадбирлар белгиланди. Юбилей муносабати билан университетнинг моддий базасини янада ривожлантириш кўзда тутилмоқда. Янги ўқув корпуси, амалий математика факультети ва ҳисоблаш маркази, иккита 400 ўринли студентлар ётоқхонаси, спорт комплекси қуриш белгиланган. Ҳозир тайёргарлик қизғин.

А. ОТАХЎЖАЕВ,
А. Навоий номидаги Самарқанд Давлат университетининг ректори, СССР Олий Совети депутати.

Суратларда: Самарқанд суперфосфат заводининг кўриниши (юқорида). Пастда завод илғор аппаратчиларидан А. Калимязов ва А. Зарипов ўртоқлар. Улар корхона коллективининг қишлоқ хўжалиги учун минерал ўғитлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун олиб бораётган мусобақасида фаол иштирок этмоқдалар.

А. Тўраев фотолари.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР

Областда революциягача фақат 44 та мактаб, 2 та гимназия ва 2 та диний семинария бор эди. Ҳозир бу ердаги 1032 та умумтаълим мактабларида 430 минг ўғил ва қизлар ўқимоқда. Ўқитувчилар сони 26,4 минг кишига етди. 7 та олий ўқув юрти, 50 га яқин ўрта махсус ва ҳунар-техника билим юртларида 56 минг студент ва ўқувчилар билим олмоқдалар.

* * *

Областда кўплаб илмий текшириш муассасалари иш олиб бормоқда. Олий ўқув юртлари ва илмий текшириш институтларида 2500 дан кўпроқ илмий ходимлар, жумладан 80 фан доктори ва 1200 дан кўпроқ фан кандидатлари ишлайди.

* * *

Самарқанд кенг тармоқли маданий-оқартув муассасаларига эга. Революциягача областда битта музей ва 4 та кутубхона бўлган бўлса, ҳозир 770 та оммавий кутубхона 9 миллион томлик китоб фондига эга.

* * *

Областда 4 та профессионал, 10 та халқ театрлари, қўшиқ ва рақс ансамбллари, 2050 та бадиий ҳаваскорлик тўгараклари, 430 дан кўпроқ маданият саройлари ва клублари меҳнаткашлар хизматида. 593 та кинотеатр ва киноустановкалар кино хизмати кўрсатяпти.

ОЛАМДА НИМА ГАП

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

● **ПРАГА**

Чехословакия қурувчилари ва кончилари республиканинг асосий қорамтир кўмир ҳавзаси бўлган Шимолий Чехияда очиқ усулда кўмир қазиб чиқариладиган янги «Вршана» шахтасини қуришга киришдилар. Бу шахта ҳар йили 6 миллион тоннадан зиёд қорамтир кўмир қазиб чиқаришга мўлжалланган. Энг янги кончилик техникаси, шу жумладан одимловчи экскаваторлар ёрдамида кўмир қазиб чиқарилади. Бу экскаваторлар соатига 10 минг кубометр ҳажмидаги кон жинсларини чиқариб бера олади. Остравадаги К. Готвальд номли Витковице комбинатининг машинасозлари ана шу машиналарни етказиб беради.

Чехословакия Компартиясининг XV съезди Ватан хом ашё ва ёқилғи-энергетика базасини жадал ривожлантириш программасини тасдиқлаган эди. Янги шахта қурилиши ана шу программада кўзда тутилган. Бу программада шимолий Чехия ҳавзасини кенгайтиришга алоҳида эътибор берилган. Ҳавзада қорамтир кўмир конлари топилди.

● **УЛАН-БАТОР**

Иккита йирик объект — Барун-Урт ва Мандал-Гоби иншоотлари ишга туширилди. Булар Монголия Халқ Республикасида биринчи индустриал қурилиш базалари бўлиб, Сухэ-Батор ва Ўрта Гоби аймоғининг қиёфасини ўзгартириб юборади. Монголияда муҳим халқ хўжалик объектларини барпо этаётган қурилиш колонналарининг коллективлари Октябрнинг 60 йиллиги шарафига қабул қилинган социалистик мажбуриятларнинг моддаларидан бири ўз вақтида бажарилганлиги тўғрисида рапорт бердилар.

● **БУДАПЕШТ**

Совет фани ва маданияти уйида контроль ўлчаш приборлари виставкаси очилди. Бу виставка мутахассислар ва томошабинларни ғоят қизиқтирди. Энг янги маркали 60 га яқин ҳар хил приборлар виставкага қўйилган. Бу ерда технология жараёнларини назорат қилувчи приборлар ва бошқа аппаратлар намойиш қилинмоқда. Ана шу аппаратларни совет ва венгер мутахассислари биргаликда тайёрлаган.

Виставка ҳаммани ғоят қизиқтираётганлиги бежиз эмас. Венгрия СССР билан савдо-сотиқ қилишда муҳим ўрин олади. 1971—1976 йиллар мобайнидагина Венгрия Халқ Республикасига юборилган совет контроль-ўлчаш приборларининг миқдори 54 процент кўпайди. Приборларни етказиб бериш давом эттирилади ва шу билан бирга совет приборларини ВХРга экспорт қилиш тўғрисида беш йилга мўлжалланган янги битим тайёрланди. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

БУХАРЕСТ

Руминияда май олди социалистик мусобақаси кенг авж олиб кетди. Крайова шаҳрининг тракторсозлари Биринчи Май шарафига байрам олди мажбуриятларини муддатидан икки ҳафта илгари бажардилар. Бу воқеа ёш корхонанинг «ТИХ-445» маркали икки мингинчи тракторни ишлаб чиқариш кунига тўғри келди. Оршин кемасозлари Биринчи Май шарафига ўз зиммаларига олган мажбуриятларини бажариб, «Межидия» деб аталган денгизда ер кавлагич машинасини муддатидан илгари сувга туширдилар.

РСРнинг кўпгина корхоналаридан социалистик мажбуриятлар муддатидан аввал бажарилганлиги ҳақидаги хабарлар келиб турибди.

БУДАПЕШТ

Венгрия металлургияси ва машинасозлиги корхоналари йилнинг биринчи квартал планини муваффақиятли бажардилар. Республика металлурглари Улуғ Октябрь юбилейи шарафига меҳнат вахтасида туриб ўтган йилнинг дастлабки уч ойидагига нисбатан 4,5 процент кўп маҳсулот ишлаб чиқардилар. Машинасозлик маҳсулотини ишлаб чиқариш ҳажми 7,1 процент ортди. Маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга асосан ҳар икки тармоқда меҳнат унумдорлигини ошириш ҳиссасига эришилди.

ТОКИО

Япония давлат корхоналари ходимлари касаба союзларининг кенгаши мамлакатнинг кўпгина районларида 96 соатлик забастовкалар бошлади. Почтачилар, телефон ва телеграф станцияларининг ходимлари, ўрмон саноати ва саноатининг бошқа тармоқларининг ходимлари стачка курашига қўшилдилар. Давлат темир йўлларининг ишчилари ва хизматчилари ҳам эртага уларга қўшиладилар.

Бутун Японияга ёйилган ана шу стачка тўлқинининг қатнашчилари иш ҳақининг оширилишини, меҳнат шароитининг яхшиланишини, ишсизликнинг тугатилишини ва иш билан банд бўлишнинг таъминланишини талаб қилмоқдалар.

[ТАСС].

ЗАИР: АРАЛАШИШ КЕНГАЙИБ БОРМОҚДА

Заирнинг жанубида бирлашган Марокаш — Заир қўшинлари билан Шаба вилоятининг исён кўтарган аҳолиси ўртасидаги жанглар давом этмоқда. Конго миллий озодлик фронтининг ахборотида маълум қилинишича, бу жангларда француз ҳарбий хизматчилари бевосита қатнашмоқдалар. Улар «АМХ» танкларини бошқармоқдалар, ҳарбий самолётларда учмоқдалар. Бу самолётлардан тинч аҳоли пунктларига напалм бомбалари ёғдирилмоқда, деб таъкидланади ахборотда.

Агентликларнинг хабарларига кўра, исёнчиларнинг сафларида Заир армиясининг собиқ солдатлари оз эмас. Исёнчилар мамлакатнинг жанубида майдони Бельгия территориясига баравар келадиган катта районни назорат қилиб турибдилар. Башарти улар партизанчасига уруш қиладиган бўлсалар, можаро номаълум узоқ вақтгача чўзилиши мумкин, деб ёзади ҳарбий обзорчилар.

Америкада чиқадиган ҳафталик «Ньюсуик» газетаси Заирдаги воқеалар тўғрисида: Франциянинг Заирдаги воқеаларга актив аралашувини Вашингтон маъқуллаганлиги аввал бошдан равшан эди, деб ёзади.

Франция мудофаа министри И. Бурж радио орқали нутқ сўзлаб, Франция разведка хизматларининг, жумладан, Заирда Америка Марказий разведка бошқармаси билан қалин ҳамкорлик қилишини «табиий бир ҳол» деб атади. Айни маҳалда у бу мамлакатда Франция ҳарбий хизматчилари борлигини тасдиқлади.

«Нью-Йорк Таймс» газетасининг ҳарбий обзорчиси Д. Муддлтон тез орада Заирга яна 1500-2000 марокаш солдати келишини хабар қилади. У яхши хабардор қилинган манбаларга суяниб, Марокашнинг Заирдаги интервенциясини, жумладан, Саудия Арабистони пул билан таъминлаб турганлигини ёзади.

Баъзи араб режимларининг Заирнинг ички ишларига аралашувлари араб халқларининг ишига зарар келтирибгина қолмай араблар билан африкаликларнинг умумий душмани — империализм ва янги мустамлакачиликка, ирқчилик ва сионизмга қарши курашдаги бирлигига ҳам зарар келтиради, деб ёзади «Ал-Ироқ» газетаси.

Газета Заирдаги интервенцияда Миср, Марокаш ва Судан қатнашаётганлигини муҳокама қилмоқ учун араб мамлакатлари иттифоқининг мажлисини чақиришни таклиф қилади.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши жаҳон жамоатчилигига мурожаат этиб, АҚШ, Франция ва бошқа мамлакатларнинг Заир ички ишларига аралашувига халқаро норозилик кампанияси ташкил этишга даъват қилди. Жаҳон Тинчлик Кенгаши империализм Заирдаги воқеалардан Ангола Халқ Республикасига қарши янги интервенция тайёрлашда фойдаланишга уринаётганлигига алоҳида эътиборни жалб қилди. У барча тинчлик тарафдорларига мурожаат этиб, Ангола билан бирдамлик кампаниясини авж олдиришга чақирди.

Марокашда чиқадиган «Ал-баён» газетаси ўзининг бош мақоласида Заирдаги воқеалар муносабати билан Советларга қарши айтилаётган уйдирмаларга зарба берган. Шуниси қизиқ-ки, СССРга ҳуруж қилаётганлар Совет Иттифоқининг Африкада олиб борилган ва олиб борилаётган миллий озодлик курашининг муваффақиятига қўшган жуда катта ҳиссаси тўғрисида пом-мим демаяптилар, деб ёзади газета. Совет Иттифоқи жаҳондаги озодлик ҳаракатлари ва озодлик ишларини ҳамиша қўллаб-қувватлаб келаётганлигини халқлар жуда яхши биладилар.

(ТАСС).

«ДЕМОКРАТИЯ ТУШУНЧАСИНИНГ ЎЗИ СОХТАЛАШТИРИЛМОҚДА»

ҚОҲИРА, 19 апрель. (ТАСС). Миср Араб Республикасининг бош прокурори Мисрдаги январь воқеаларида қатнашганлиги учун мамлакатнинг турли вилоятларида қамоққа олинган гражданларга айб қўйишни давом эттирмоқда. Бу сафар Миньья шаҳри (юқори Миср) аҳолисидан 49 киши давлат хавфсизлиги олий судида сўроқ қилинади. Бундан илгари Искандария аҳолисидан 300 киши ва Мансур шаҳри (қуйи Миср) аҳолисидан 36 киши айбдор деб топилган эди.

Бош прокурор айбланувчиларнинг катта бир гуруҳи олий жазога ёки умрбод турма жазосига ҳукм қилиниши керак, деди.

Шу йилнинг 18-19 январида мамлакатнинг ҳамма қисмида қимматчиликнинг доим авж олаётганлигига ва маъмурларнинг асосий озиқ-овқат маҳсулотлари юзасидан бериладиган субсидияларни анча камайтириш ҳақидаги қарорларига қарши халқ ғалаёнлари кенгайиб кетганлиги тўғрисида хабар берилган эди. Маъмурларнинг қарори нарх-навонинг кескин равишда оширилишига сабаб бўлур эди. Намойишларни тарқатиб юбориш вақтида полиция ва қўшинлар намойишчилардан кўп кишини ўлдирдилар ва жароҳатладилар. Кўп киши қамоққа олинди. Асосан сўл эътиқоддаги кишилар, шунингдек Мисрнинг машҳур журналистларидан бир қанчаси турмага ташланди. Ҳукуматнинг ички сиёсий йўли кескин танқид қилинган бир неча материални босиб чиқарган «Ат-талиа» журналининг бош редактори Лутфи Ал-Холи ишдан бўшатилди. Матбуот саҳифаларида эса сўл кучлар ва аввало миллий прогрессив (сўл) партия шаънига асоссиз таъна ва айблар қўйиш кампанияси кучайтириб юборилди.

Шу муносабат билан миллий прогрессив партиянинг раҳбари Ҳолид Муҳиддин «Роз ал-юсуф» журналининг муҳбирига қуйидагиларни айтди: ҳукуматга тарафдор бўлган матбуотнинг сўл партияни «мавжуд режимни ағдариб ташлаш»га интилмоқда, деб айблаётганлиги мамлакатда қонун эътироф этган оппозициянинг ҳар қандай кўринишини йўқ қилиб юбориш йўлидаги уринишдан иборат. Ҳолид Муҳиддин ҳукуматнинг ҳамма тадбирлари тўғри, деб кўрсатилмоқда, бу тадбирларни танқид қилувчилар эса хоинлик қилишда айбланиш хавфи остида қолмоқда, деб таъкидлади. Бу хилдаги позиция, деб хулоса чиқарди Муҳиддин, демократия тушунчасининг ўзини сохталаштиришдан бошқа бир нарса эмас.

ҲАЁТБАХШ КУЧ

Юқори малакали кадрларни ўқитиш ва тарбиялаш системасида студентларни илмий-тадқиқот ишларига кенг жалб этишнинг аҳамияти катта. Айниқса, бутун совет халқи, барча социалистик мамлакатлар Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига қизғин тайёргарлик кўраётган бир пайтда студентлар илмий ишлари даражасини ошириш алоҳида аҳамият касб этмоқда. 21-22 апрель кунлари Тошкентда «Ўрта Осиё республикаларида ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси» проблемасига бағишланган республикалараро студентлар илмий конференцияси ўз ишини бошлайди. Шу муносабат билан илмий конференция ташкилий комитети раиси, Тошкент Халқ хўжалиги институтининг ректори, иқтисод фанлари доктори, профессор М. ШАРИФХЎЖАЕВ мухбиримизга қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди:

— Институтимиз ректорати, партия комитети ва студентлар илмий-тадқиқот ишлари совети бу муҳим ва илмий, ижтимоий-сиёсий тадбирни юқори назарий савияда ўтказишга катта тайёргарлик кўрдилар. 80 та секцияда 800 дан ортиқ доклад тингланади. Бу докладлар миллий муносабатларда марксизм-ленинизм назарияси ва КПСС сиёсати, Ўрта Осиё республикаларида партия программасининг амалга оширилиши, СССРдаги қардош халқларнинг иқтисодий ва маданий ҳамкорлигининг турли формалари, ижтимоий фанларнинг актуал масалалари каби муҳим проблемаларга бағишланган.

Студентлар илмий ишлари тематикаси ранг-баранг: КПСС XXV съезди ва СССРда миллий муносабатларни янада ривожлантириш; совет халқи — кишиларнинг янги тарихий бирлиги; Улуғ Октябрь ва Ўрта Осиё халқларининг тарихий тақдири; социализм қурилиши даврида иттифоқдош республикалар ўртасидаги иқтисодий алоқаларнинг юксалиши ва такомиллашуви; иттифоқдош республикалар иқтисодий ривожланиш даражасини тенглаштириш проблемаси; 60 йил ичида Ўрта Осиё республикаларида экономиканинг юксалиши; коммунизм моддий-техника базасини яратишда халқлар ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришда иттифоқдош республикалар партия ташкилотларининг фаолияти, Тошкент — дўстлик ва қардошлик шаҳри сингари мавзулар шулар жумласидандир.

Илмий анжуманда Киев халқ хўжалиги институти, Қирғизистон Давлат университети, Олмаота халқ хўжалиги институти, Тошкент Давлат университети, Тўқимачилик ва енгил саноат, Алоқа, Ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари, Низомий номли Давлат педагогика, Фармацевтика, Автомобиль ва йўллар, Самарқанд кооператив институтлари студентлари қизиқарли ва мазмунли докладлар билан қатнашадилар. Сессия иштирокчилари мамлакатимизда миллий масаланинг ҳал этилиши билан, дастлабки даврда ягона кўп миллатли давлатда тенг ҳуқуқли халқларни бирлаштириш ва жипслаштиришга, ўзаро ҳамкорлик ва қардошларча дўстлик алоқаларини мустаҳкамлашга қаратилган Коммунистик партия назарияси, сиёсати ва тактикаси билан боғлиқ масалалар бўйича қизиқарли илмий ишлар олиб боришган.

КПСС тарихи секцияларида миллий масала бўйича ленинча назарий меросга, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг жаҳон революцион жараёнига, Ўрта Осиё халқларининг тарихий тақдирига таъсири масалаларига бағишланган илмий-тадқиқотлар ҳам муҳокама қилинади. Айниқса, партия XXV съезди қарорлари асосида СССРда миллий муносабатларни янада ривожлантириш масалаларини ишлаб чиқишга алоҳида эътибор берилади. Студентлардан А. Каримованинг «Улуғ Октябрь ва Ўзбекистон хотин-қизлари», А. Ғаниевнинг «Коммунистик партия — Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасининг ташкилотчиси ва илҳомчиси», С. Толстованинг «Совет Ўзбекистони экономикаси ва маданиятининг гуллаб-яшнаши — ленинча миллий сиёсатнинг ҳаётга тадбиқ этилишининг натижаси», А. Муҳиддиновнинг «КПСС XXV съезди ва СССРда миллий муносабатларни янада ривожлантириш», Д. Кенжаевнинг «Тошкент — дўстлик ва қардошлик шаҳри» деган мавзулардаги докладлари катта қизиқиш уйғотмоқда.

Илмий анжуманнинг сиёсий иқтисод секцияларида 126 та доклад тингланади. Буларда пролетар интернационализми, жаҳон социализм системасининг ривожланиши, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорликнинг турли формаларини такомиллаштириш сингари мавзулар бўйича қизиқарли ахборотлар эшитилади.

Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон ССР олий ўқув юртларининг илмий коммунизм кафедралари қошида турли тўгараклар самарали ишлаб турибди. Бу тўгаракларнинг аъзолари илмий конференцияга 15 та доклад билан келишди. Докладларда социалистик турмуш тарзининг моҳияти, ёшларнинг коммунистик дунёқарашининг шаклланиш жараёни, халқ маорифи ва соғлиқни сақлашнинг юксалиши кенг таҳлил қилинган.

Тошкентда ўтказиладиган республикалараро илмий конференциянинг аҳамияти шу билан белгиланадики, бу анжуман студентларни пролетар интернационализми ва совет ватанпарварлиги руҳида тарбиялашда катта аҳамиятга эгадир.

ОКТЯБРНИНГ МУЗАФФАР БАЙРОҒИ ОСТИДА

Октябрь революциясигача областда фақат 110 минг бош ҳўкиз ва отлар билан ҳеч қандай техникасиз деҳқончилик қилинган бўлса, ҳозир 123 колхоз ва 58 совхозда 18 минг трактор, 2500 дан кўпроқ пахта териш машиналари, кўп миқдорда дон комбайнлари ва бошқа техника ишлатилмоқда. Область механизаторлари сони 27 минг нафарга, қишлоқ хўжалик мутахассислари сони эса 2 минг нафарга етди. Олтмиш йил мобайнида пахта ҳосилдорлиги 5 баравар, ялпи ҳосил 25 баравар кўпайди.

* * *

Областда жаъми экин майдонлари 492,1 минг гектарни ташкил этади. Шунинг ярми суғориладиган ерлардир. Областда бутун республикадаги боғ ва токзорларнинг бешдан бир қисми жойлашган. Самарқанд республикада етиштирилаётган доннинг 20 процентини, картошка ва сабзавотнинг 17 процентини, тамаки ва майизнинг ҳаммасини ,узумнинг 42 процентини, қуруқ меванинг 12 процентини бермоқда.

* * *

Жамоат чорвачилиги ривожланяпти. Бу муҳим соҳа хўжаликлараро кооперациялаш асосида ихтисослаштириб борилмоқда. 9 та чорвачилик комплекси ишлаб турибди. Республикадаги энг йирик Каттақўрғон саноат-чорвачилик комплексида молларни бир центнер семиртириш учун 58 сўм сарфланмоқда.

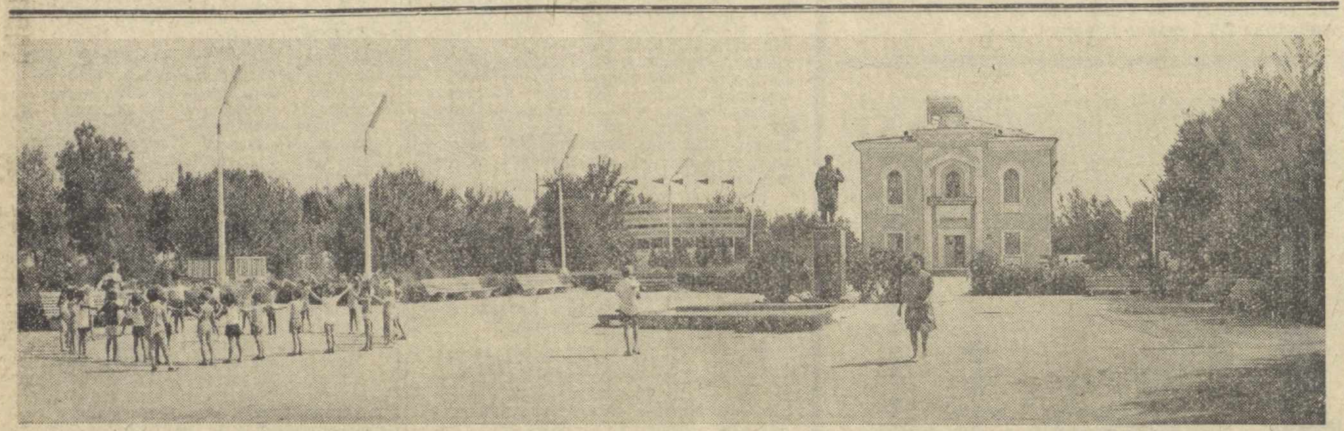

Самарқанд областининг қиёфаси йил сайин ўзгариб боряпти. Шаҳар ва посёлкаларда янгидан-янги уй-жойлар, маданий-маиший ва дам олиш объектлари қад кўтармоқда. Юқоридаги суратда Советобод районидаги «Ингичка» посёлкасининг марказий қисмини кўриб турибсиз. Посёлканинг қиёфаси тўққизинчи беш йилликда айниқса кескин ўзгарди. Бу ерда ўнинчи беш йилликда ҳам янги уй-жойлар, дам олиш марказлари қурилмоқда. Чапдаги суратда Каттақўрғон шаҳридаги Мажидий номли театрнинг янги биноси акс эттирилган. Унгдаги суратда эса Оқтош шаҳрининг кўрки — маиший хизмат уйини кўриб турибсиз.

А. Тўраев ва С. Маҳкамов фотолари.

САМАРҚАНД САЙҚАЛИ

«Шаҳарлар боқийдир, умр ўткинчи, дарёлар собитдир, сувлар кўчкинчи» деган эди шоир. Етти иқлимга инсоният маданиятининг дурдоналаридан бири сифатида донг таратган Самарқанднинг боқийлиги нимадан, нега унинг довруғи авлодлардан авлодларга кўчиб юради? Шаҳарларнинг ўтмиши ҳам, бугуни ҳам, келажаги ҳам меҳнат.

Қадимий меъморлик обидалари ўзининг гўзаллиги ва узоқ умри билан ҳаммани ҳайратга солиб келяпти. Бу обидаларда боболаримизнинг қўл изларини қидирамиз. Мангулик шаҳридаги расадхонаю мақбараларга, мадрасаларга олим ва меъморнинг, наққош ва кошинпазнинг, муҳандис ва дурадгорнинг пойқадами етган ва азиз нафаси теккан.

Регистон майдонига кираверишда улуғ боболаримиз Алишер Навоий билан Абдураҳмон Жомийга ҳайкал ўрнатилган. Шарқнинг бу икки буюк мутафаккири Улуғбек мадрасасидан чиқиб, ўйга толгандек кўринишади. Тожик халқининг буюк шоири Абдураҳмон Жомий йигитлик йиллари Улуғбек мадрасасида таҳсил кўрган дейишади. Жомий Шарк дорилфунуни бўлган ана шу мадрасада мунажжим Қозизода Румий ва Фазлуллох Абулайсий маърузаларини тинглаган. Хиротга қайтиб келгандан кейин Али Қушчи ҳандаса ва алжабрдан имтиҳон олган ва жавобларидан қаноат ҳосил қилиб, йигитнинг камолига таҳсинлар ўқиган.

УЛУҒБЕК МАДРАСАСИ. Қадамжо тупроқ. Сенинг меъморинг ким бўлганикин? Академик В. Бартольд мадрасани қурган меъмор шу ернинг ўзига дафн этилган бўлса керак, деб тахмин қилган эди. Шундай бўлса, меъмор ўзига бундан улуғроқ даҳма орзу қилмагандир. Мадраса деворларига минг хил рангда товланувчи гилам илиб қўйилгандай. Миноралар кимхоб тўн кийиб, осмонга шамдек қадалган. Мадраса пештоқларида ажойиб гирихлар — юлдузлар порлайди.

Бугун биз Улуғбек мадрасасини янги либосда кўриб турибмиз. Лекин мадраса янги қурилган кезлари бундан ҳам гўзал ва улуғвор бўлгани аниқ. Замон бу мадрасани ҳам қаритди. Баъзи миноралар қулади, баъзилари белидан учиб кетди. Ҳусnда осмон билан баҳслашадиган гумбазлар тупроққа қоришди. Лекин академик В. Бартольд айтганидек, «Чор Россияси Ўрта Осиё халқларининг қадимий маданиятини ўрганиш ва меъморлик обидаларини асрашни фойда эмас, ғирт зиён» деб билди. Оқ пошшо ва унинг казо-кузолари халқ ўз ўтмиши, тарихи, маданиятини билиб олса, оқ-қорани таниб, миллий туйғуси уйғониб кетади, деб чўчирди. Шу туфайли шумкадам кишилар обидалар «бағрини тилиб», жами кўзларига ялтираб кўринган нарсаларни юлиб-юлқиб ташиб кетаверган. Қора замонларда обидалар талон-тарож қилинган. Инсофсизликни қарангки, ўзини ўта маданиятли қилиб кўрсатиб, кўкрагига муштлаган чет эллик асори-атиқа «ишқибозлари» ҳатто қабр тошларигача Британия музейига ва Луврга ташиб кетишган.

РЕГИСТОН МАЙДОНИ. Ўша қора замонларда ҳам жафокаш олимлар, толмас тадқиқотчилар ёдгорликларни келгуси авлодларга ҳам етказиш учун қўлларидан келган ҳамма ишларни қилдилар. Шулардан бири Василий Лаврентьевич Вяткин. Улуғбек расадхонасининг қолдиқларини топган табаррук инсон. В. Бартольд «Вяткин бўлмаганида Самарқанд ёдгорликлари тупроққа қоришиб кетарди» деганида минг бор ҳақ эди. Абу Саид Махсумни қайси самарқандлик билмайди дейсиз. Ўз замонасининг билимдони, она шаҳри ёдгорликларининг мафтуни, етук ҳаттот Абу Саид Маҳсум Улуғбек расадхонасини очишда В. Л. Вяткиннинг бамисоли ўнг қўли бўлганди. У обсерватория харобаларини топишдаги бениҳоя катта хизматлари учун 1909 йилда Ўрта ва Шарқий Осиёни ўрганиш рус комитети томонидан тақдирланган эди.

Регистон майдонидаги мадрасалар, миноралар, пештоқлар, айвонлар. Уларнинг ҳар бири меъморчилик бобидаги бир достон. Улуғбек мадрасасининг шимоли-шарқидаги минора йигирманчи йилларнинг бошларида қулаб кетай деб қолди. Ўша даврда халқ очнаҳор яшаётган бўлса ҳам, лекин қадимий миноранинг тақдири кўп кишиларни ўйлатиб қўйди. Бу ўринда 1920 йилдаёқ В. В. Куйбишев ва М. В. Фрунзе ташаббуси билан Самарқандда қадимий ёдгорликлар ва санъат дурдоналарини асраш комиссияси тузилган эди. Совет ҳокимияти йилларида обидаларни таъмир этиш мактаби таркиб топди.

БИБИХОНИМ МАСЖИДИ. Бир машҳур архитектор гўзал обидалар ҳароба ҳолида ҳам кишини мафтун қилади, деб айтган экан. Чиндан ҳам тўғри гап. Бибихоним масжидини бундан буён емирилишдан асраш пойиҳаси тузилди. Бу ҳам Самарқанд обидаларини тиклаш йўлидаги бир жасорат бўлиб қолади.

ШОҲИЗИНДА. Бу обидага гўзаллик қўшиғини тинглагани боради одамлар. «Нега энди Шоҳизинда? — деган эди бир шоир кошонани зиёрат қилиб чиқар экан, — йўқ, Шоҳизинда эмас, балки Меъмори зинда (тирик, барҳаёт), Наққоши зинда, Мусаввири зинда!». Ҳа, авлиёлар, амир ва подшозодалар мақбарасида ўликлар ўлигу, лекин истеъдод тирик! Шоҳизинда ансамбли — ана шу жаҳон меъморчилигининг дурдонаси, бу дунёнинг бебақолигини ва у дунёнинг файзи-кароматини эмас, балки яшаш гўзаллигини, ҳаёт лаззатини худди меъмор ва муҳандиснинг янгроқ сози бўлиб куйлаб турибди.

Нафосат мактаби бўлган қадимий Самарқанд обидалари бизга гўзаллик қадрига етишни ўргатади. Одам ана шу ёдгорликларни кўрганда бир энтикиб кетади. Яна ҳам гўзалроқ яшашга ва ишлашга аҳд қилади. Самарқанднинг эстетик жозибаси ҳам ана шунда.

Самарқандни фақат унинг обидалари учун қадрламаймиз. Йигирма беш асрнинг жонли гувоҳи бўлган кўҳна шаҳар асримиз бошларидаёқ Туркистон ўлкасидаги революцион ҳаракатнинг марказларидан бири бўлган. Шунинг учун ҳам уни ардоқлаймиз. Биринчи рус революциясининг даҳшатли бўронларида Самарқанд меҳнаткашлари янги тузум учун астойдил курашга отланганликларини собиқ Иванов паркида ўтказилган кўп минг кишилик йиғин ёрқин исботлади. Ушанда улар озодлик йўлида қурбон бўлганлар ҳаққи, асрлар бўйи меҳнат аҳлининг тўкилган қони ва сарфланган беҳад-беҳудуд пешона тери ҳаққи қасамёд қилиб, меҳнаткаш халқ озодлиги ишига содиқ қолажакларини изҳор этган эдилар.

Шуниси мароқлики, бу ва бошқа воқеалар рус большевикларининг сардори В. И. Ленинга маълум эди. У Туркистондаги ҳамма воқеаларни зўр қизиқиш билан кузатди. Тарихий ҳужжатлар В. И. Ленин 1906 йили партиянинг IV съездида самарқандлик большевик М. В. Морозов билан Стокгольмда учрашганлигини исботлайди.

«Аврора» крейсери Улуғ Октябрь тонги отганлиги ҳақида ширин ва асрий мужданн маълум қилганида уни биринчи бўлиб Туркистон ўлкаси халқларига етказганлар ҳам Самарқанд большевиклари бўлди. Бутунроссия Советларининг II съезди делегатлари орасида Самарқанддан А. Фролов, Д. Деканов ҳам бор эди. В. И. Ленин Самарқанд большевикларини яхши билганидан уларга жуда муҳим ва масъулиятли вазифаларни ишониб топширарди. Революция тақдири қил устида турган 1917 йилнинг тарихий октябрь ойида у Советлар съезди делегати Андрей Игнатьевич Фроловни ҳузурига чақириб, унга шундай жанговар топшириқ берди: «Қуролларни 29 октябрь кеч соат 10 га тахт қилиб қўйинг». Фролов отряди Ильич наказини шараф билан бажариб, Петрограддаги ҳарбий билим юртининг юнкерларини тор-мор келтирди.

Шаҳар меҳнаткашларининг улуғ доҳийга чексиз ҳурмати ва муҳаббати рамзи сифатида Самарқандда унга ҳайкал ўрнатилган. Вокзал ёнидаги бу ҳайкал Ўрта Осиёда Ильичга ўрнатилган дастлабки ёдгорликлардандир. Унинг пойида «Ленин — ленинизм ғоялари шу қоя сингари мустаҳкам ва ўзгармасдир. Биз унда Ильич хотирасини абадийлаштирдик» деган сўзлар ўйиб ёзилган.

Биз Самарқандни Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг биринчи пойтахти бўлганлиги учун ҳам қадрлаймиз. Бугунги кунда Самарқанд республикамизнинг энг йирик индустриал шаҳрига айланган. Шаҳарнинг 2500 йиллик юбилейида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети йўллаган табрикда «Самарқанд халқ хўжалиги учун юқори малакали кадрлар тайёрловчи маконга, илмий тафаккур ва техника тараққиёти, адабиёт ва санъатнинг йирик марказига айланди» дейилади.

Улуғбек мадрасасида тўқсон нафар талаба таҳсил кўрган эди. Ҳозир Самарқанднинг олий ва ўрта мактабларида 480 мингдан ортиқ толиби илм бор. Давримизнинг қудрати ва жозибаси ана шу мисолларда ҳам Улуғбек осмони Зарафшон сувида акс этганидек яққол кўриниб турибди.

А. АБДУҚОДИРОВ,
А. НАБИХЎЖАЕВ.

ТЕАТРНИНГ ИЖОДИЙ ҲИСОБОТИ

Ҳамза номли ўзбек академик драма театри Москвада ўз маҳоратини муваффақиятли намойиш этмоқда. Тошкентдан келган санъаткорлар коллективининг катта ижодий программаси театр олтмиш йил мобайнида босиб ўтган йўл тўғрисидаги ўзига хос ижодий ҳисобот-дан, театр коллективи Улуғ Октябрнинг тарихий санасини қандай муваффақиятлар билан кутиб олаётганлиги тўғрисидаги ҳикоядан иборатдир. СССР Маданият министрлиги ва маданият ходимлари касаба союзи марказий комитетининг Ҳамза театри коллективига фахрий ёрлиғи топширилганлиги бу муваффақиятларнинг далилидир. Театр коллективи ўтган йилнинг иккинчи ярмида мамлакат театр-томоша корхоналарининг социалистик мусобақасида ғолиб чиққанлиги учун бу мукофотга сазовор бўлган эди.

18 апрель куни театр К. Яшиннинг «Инқилоб тонги» пьесаси асосида қўйган спектаклда КПСС Марказий Комитети маданият бўлимининг мудири В. Ф. Шауро, КПСС Марказий Комитети маданият бўлими мудирининг биринчи ўринбосари З. П. Туманова иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ЮБИЛЕЙГА БАҒИШЛАНГАН МУСОБАҚАЛАР

ОТЧОПАР ЧОРЛАЙДИ

ПРАВДА
Бутуниттифоқ енгил атлетика кросси финали 1977
ТОШКЕНТ

Республикамизнинг йирик спорт маскани — Тошкент отчопари Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги ва «Правда» газетасининг 65 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган Бутуниттифоқ енгил атлетика кроссининг финал баҳсларини ўтказиш учун тахт қилиб қўйилди.

Баҳор нафаси уфуриб турган отчопарда Бутуниттифоқ енгил атлетика кроссини ўтказиш муносабати билан катта ишлар амалга оширилди. Ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш бўйича қилинган тадбирлар ҳам диққатга сазовор. Дарвоқе, Тошкент отчопарида спорт мусобақалари, байрам тантаналари ўтказила бошлангандан бери ана шундай тадбирлар амалга ошириб келинмоқда. Шу боисдан ҳам бугунги кунда чинорлар ва манзарали дарахтлар кўкка бўй чўзган ва енгил шабадада оҳиста чайқалиб, ўзига хос кўркамлик касб этиб турибди.

Бир қарашда парвозга шайланган қуш қанотини эслатадиган минбар кўриниши бу ерга келган кишининг диққатини тортади. Мусобақа кезлари меҳмонлар ва мухлисларнинг олқишлари янграйдиган ана шу жойда қурувчи-пардозловчилар астойдил меҳнат қилишди. 20 минг томошабинни бағрига оладиган минбар ўриндиқлари қайта бўёқдан чиқарилди. Минбар ёнидаги қўшимча жойларга ҳам ўриндиқ ва скамейкалар ўрнатилди. Қурувчилар минбарни бош корпус деб юритишади. Отчопарни мусобақага ҳозирлаш ишларини республика қурилиш министрлигининг 6-трестига қарашли 127-механизациялашган колоннаси коллективи амалга оширди.

— Қурилиш ва пардозлаш ишларини муддатида тугатишда монтажчи, арматурачи, бўёқчиларимиз ғайрат билан меҳнат қилдилар, — дейди механизациялашган кўчма колонна прораби Сирим Тўхонов. — Коллектив аъзолари қисқа вақтда талайгина ишларни бажардилар. Жумладан, арматурачи Т. Абдуллаев, монтажчи Ж. Худойбердиев, кранчи Ю. Намесниковлар бош корпусни отчопар майдони билан туташтирувчи зинани монтаж қилиб қўлдан чиқардилар. Пардозловчи Д. Шокирова, сувоқчи Н. Клешаковалар эса, зинапояга сайқал беришди. Бундан ташқари майдоннинг маълум қисмини девор билан ўраш, қувур ва бетон новлар ётқизиш, манзарали дарахтлар ўтказиш каби юмушларни ҳам адо этдик.

— Қурувчи ва пардозловчилар ўз зиммаларидаги юмушларини тугатар-тугатмас биз ҳам ишга киришиб кетдик, — дейди «Промсвязь» трестининг монтажлаш бошқармасига қарашли алоқачилар прораби В. Шагай. — Мусобақа кезлари республикамиз бўйлабгина эмас, ҳатто мамлакатимизнинг турли шаҳарлари билан алоқа ўрнатиш учун имконият яратишга ҳаракат қилдик. Жумладан, 30 та телефон аппарати, иккита телетайп аппарати мусобақа мутасаддилари-ю, енгил атлетика кроссини ёритиш учун келган матбуот ходимлари ихтиёрида бўлади.

Отчопарни мусобақага ҳозирлаш ишларида ҳисоблаш бухгалтерия техникуми талабалари, Тошкент автомобиль ва йўллар институтининг студентлари мунтазам равишда қурувчиларга ёрдам кўрсатдилар. Шунингдек, областлараро автотрест коллективи ҳам ўз хизматини аямади. Трест бу ишга шофёрларни сафарбар этиб турди.

Тошкент отчопари Бутуниттифоқ мусобақасини ўтказиш учун тахт қилиб қўйилди. Югуриш йўлкалари спортчилар учун мосланмоқда. Ўйлаймизки, Тошкент отчопарига ташриф буюрувчилар совриндорлик курашини ўтказиш учун яратилган шароитдан мамнун бўладилар.

Т. УНАБОЕВ,
Р ИСҲОҚОВ.

ДЎСТИМИЗ ХОТИРАСИ

Талантли журналист дўстимиз Нуъмон Ғуломов узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг шу йил 20 апрелда вафот этди.

Нуъмон Ғуломов 1912 йилда Тошкент шаҳрида туғилди. 1931 — 1933 йилларда ФЗУ босмахонасида корректор, кейин ҳарф терувчи бўлиб ишлади. 1933 — 1937 йилларда Совет Армияси сафида хизмат қилди. 1941 йилгача Ўзбекистон радио комитетида диктор бўлиб ишлади ва редакторлик қилди. 1941 — 1945 йилларда Улуғ Ватан уруши фронтларида ёвуз душманларга қарши жанг қилди.

Нуъмон Ғуломов 1945 —1948 йилларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аппаратида масъул вазифада ишлади. Шундан кейинги йилларда ЎзТАГнинг масъул раҳбари, «Қизил Ўзбекистон» («Совет Ўзбекистони») газетаси партия турмуши бўлимининг мудири, икки йил давомида «Қашқадарё ҳақиқати» газетасининг редактори, сўнгра Қирғизистон ССРда чиқиб турган «Қирғизистон ҳақиқати» газетасининг редактори бўлиб ишлади. 1963 — 1970 йилларда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Нашриётлар, полиграфия, китоб савдоси ишлари давлат комитетида маҳаллий нашриётлар бўлимига бошчилик қилди. Сўнгги йилларда пенсияда эди.

У ўзининг ярим асрлик сермазмун фаолиятини коммунистик ғояларни пропаганда қилишга бағишлади. Партия лозим кўриб, унинг зиммасига юклаган ҳар қандай юмушларни бажонидил адо этди. Н. Ғуломов Ватан, партия олдидаги хизматлари учун бир неча орден ва медаллар билан тақдирланган эди.

Таниқли журналист-коммунист ҳамкасбимиз Нуъмон Ғуломовнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланади.

БИР ГРУППА УРТОҚЛАРИ.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

Театр

НАВОИИ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/IV да **Спартак**, 23/IV да **Севги ҳақида қисса**, 24/IV да **Доктор Айболит** (12.00), **Жизель** (19.00).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 21/IV да **Жоним фидо**, 22/IV да **Ҳижрон**, 23/IV да **Фарғона тонг отгунча**, 24/IV да **Йиллар ўтиб**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 21/IV да **Ун саккиз ёшлигим** (19.00), 22/IV да **Тўй муборак, қари қиз**, 23/IV да **Кўзингни каттароқ оч!** (билетлар сотилган), 24/IVда **Ишқ қурбонлари**.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — дунёда ягона лилипутлар ЦИРКИ АРТИСТЛАРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ (19.30).

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — **Воситачини ўлдир** (катта зал, кундуз ва кечқурун), **Есения** (кичик зал, кундуз ва кечқурун).

Лаура учун миллион — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Тоғ қизи — «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда), «ДРУЖБА» (13.00, 19.00).

Фердинанд Люснинг ҳаёти ва ўлими (3, 4 серия) — «ВОСТОК», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Табассум қил, тенгдош! — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Узбекистон ССР Министрлар Советининг ҳунар-техника таълими бўйича Давлат комитети
УЗБЕКИСТОН ССР МЕБЕЛЬ САНОАТИ БОШҚАРМАСИ ҚОШИДАГИ
140-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1977—1978 ўқув йили учун
УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИ: кенг профилдаги ёғочсоз-станокчи (ўқиш муддати — 1 йил), дурадгор (3 йил), фанерчи (1 йил), пардозловчи (1 йил), ёғочсозлик ускуналарини созловчи (3 йил), прессчи (1 йил), бадиий ва моделли мебеллар дурадгорларини (3 йил), тайёрлайди.

БИЛИМ ЮРТИГА— 8, 10-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган 15 ва ундан катта ёшдаги йигит-қизлар қабул қилинади.

3 ЙИЛЛИК УҚИШНИ ТАМОМЛАГАНЛАРГА УРТА МАЪЛУМОТ ТУҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ ВА ҲУНАРИ БУЙИЧА АТТЕСТАТ БЕРИЛАДИ.

Уқувчилар кунига уч маҳал бепул овқат, кийим-бош ва ишлаб чиқариш практикаси давридаги меҳнат ҳақининг бир қисми билан таъминланадилар.

БИЛИМ ЮРТИНИ АЪЛО БАҲОЛАР БИЛАН БИТИРГАНЛАР ОЛИЙ ВА УРТА МАХСУС УҚУВ ЮРТЛАРИГА ИМТИЁЗЛИ РАВИШДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Билим юрти директори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: таржимаи ҳоли, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (ёки паспорт), маълумоти тўғрисидаги ҳужжат, турар жойидан справка, 3-4 см. ҳажмидаги 4 дона фотосурат, медицина справкаси.

МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

ҲУЖЖАТЛАР СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА, ҳамда билим юртининг Тошкент мебель комбинати қошидаги филиалида (58, 75-автобусларнинг «Мебель комбинати» бекати) **қабул қилинади.**

Билим юрти адреси: Тошкент шаҳар, Чоштепа кўчаси, 318-уй (18, 122, 131-автобусларнинг «Кирпичная» ёки «Комсомольская» бекатлари).

ТОШКЕНТ ФАРМАЦЕВТИКА ИНСТИТУТИ
20—22 май кунлари ИНСТИТУТНИ 1956—1957 УҚУВ ЙИЛИДА БИТИРГАНЛАР БИЛАН
ТАНТАНАЛИ УЧРАШУВ КЕЧАСИНИ ЎТКАЗАДИ
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, ГСП, Кафанов кўчаси, 35-уй. Телефон: 56-37-38. Ташкилий комитет.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари бўйича давлат комитети, Ўзбекистон ССР Журналистлар союзи правлениеси ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ўзбекистон информация агентлиги Давлат Комитети бошқармасининг собиқ бошлиғи, СССР Журналистлар союзининг аъзоси, республика миқёсидаги шахсий пенсионер
Нуъмон Ғуломович ҒУЛОМОВнинг
вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Ўзбекистон ССР Кўрлар жамияти марказий правлениеси коллективи конструкторлик-технология бюросининг бошлиғи А. Т. Тўрахоновга онаси
Орифа ТУРАХОНОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10— Гимнастика. 10.30 — Оила тарихи (кўп серияли телевизион спектакль. 2-боб). 11.25 —Мўъжизасиз-мўъжизалар. 12.25 — Бизнинг биография 1941 йил. 15.30 — Ҳужжатли фильм. 15.45 — Жонажон мамлакатимиз бўйлаб. Латвия ССР. 16.15 — Рус тили. 17.00 — Ихтирочи. 17.30 — Шахмат мактаби. 18.00 — **В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар.** 18.30 — **Миллионлар ленинча университети.** 19.00 — Янгиликлар. 19.10 — **Хоккей.** ГФР — СССР (жаҳон чемпионати). 21.20 — **Камалак.** 21.40 — Бугунги Ульяновск. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Футбол:** Европа чемпионлари кубоги. «Боруссия» (ГФР) — «Динамо» (Киев). Ярим финал. 24.00 — Концерт. 00.30 — **Янгиликлар.**

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Зоология. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.30 —Зоология. 13.00 — **Оқибат** (бадиий фильм). 14.25 — «Искорка» (такрорий). 18.30 — **«Ёшлик»** 19.05 — Ҳужжатли фильм. 19.45 — **Ахборот.** 20.00 — **Ленин ҳамиша қалбимизда.** Кинокўрсатув. 21.00 — **Ахборот.** 21.20 — Ҳабиба Охунова концерти. 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — Ҳаёт лавҳаси (телеспектакль).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05— Болалар учун фильм. 19.15 — Сиртдан ўқиётган студентлар учун кўрсатув. 20.15 — Ўқитувчилар экрани. 20.45 —**Янгиликлар.** 21.05 — Классик куй саҳифалари. 21.35 — «Касб ўрганиш».

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА: 8.30 — Композитор С. Жалил ва С. Ҳайитбоев қўшиқлари. 9.30 — Қашқадарё область театри артистларининг концерти. 11.15 — Маҳаллий Советларга сайловлар олдидан. 12.10 — **Ўзбекистон ишчиси.** 13.00 — Чорвадорлар радиойўқламаси. 13.30 — Музикали ҳаёт янгиликлари. 14.00 — Дала ишлари кундалиги. 16.10 — Ўзбек опера саҳнаси усталари. 19.00 — **В. И. Ленин музейи заллари бўйлаб** (репортаж). 19.20 — **«Ёшлик»** радиостанциясининг программаси. 20.25 — Татар куйлари. 21.00 — Енгин Мирзо шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 22.00 — Қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига биноан концерт. 22.30 — **В. И. Ленин миллий озодлик ҳаракати тўғрисида.** 22.40 «У шундай инсон эди». 23.15 — Тинглаб дам оламиз.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 • ТЕЛЕФОНЛАР:
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142
Р. — 02316. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. — 92.